

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

**Aktéři lokálního rozvoje (spolková činnost v obci
Jarošov nad Nežárkou)**

Jana Petrovičová

© 2014 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra humanitních věd
Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Petrovičová Jana

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Aktéři lokálního rozvoje (spolková činnost v obci Jarošov nad Nežárkou)

Anglický název

Participants in local development (Interest groups activities in the Jarošov nad Nežárkou municipality)

Cíle práce

Obecným cílem této bakalářské práce je zjistit a ukázat na příkladu obce Jarošov nad Nežárkou, jak lokální aktéři (konkrétně spolky), ovlivňují život v uvedené obci, a jak přispívají k jejímu rozvoji. To znamená zjistit, jakým způsobem se spolková činnost podílí na rozvoji lokálního života a lokálního společenství a na zvýšení kvality života obyvatel obce Jarošov nad Nežárkou (v souvislosti s enogenním přístupem v rozvoji a utváření lokálního společenství). Teoretická část bakalářské práce (jako předpoklad zpracování části empirické), vychází z prostudování teoretické literatury, odborných zdrojů, pramenů, kronik, materiálů a dokumentů vztahujících se ke sledované problematice tak, aby bylo vymezeno základní pojmosloví vztahující se k rozvoji venkova, rozvoji regionů, lokálnímu aktérství a spolkové činnosti. Propojení mezi teoretickou a empirickou částí bakalářské práce tvoří sekundární analýza dat o aktérech a jejich aktivitách v obci Jarošov nad Nežárkou. Nejprve bude vymezena sledovaná lokalita (obec Jarošov nad Nežárkou) a dále na základě studia dostupných pramenů, jak historických (kronika obce) tak současných (webové stránky obce, obecní zpravodaj) budou komparována jak data o místních aktérech (ať už individuálních či kolektivních), tak o jejich činnosti a aktivitách ve sledované obci. Cílem navazující, empirické části práce, je činnost identifikovaných spolků obce Jarošov nad Nežárkou prostřednictvím aktivit, které pořádají zhodnotit pomocí empirického šetření v podobě kvalitativního výzkumu. V něm budou hlavním nástrojem sběru dat při řešení takto stanoveného cíle práce polostrukturované rozhovory s obyvateli této obce (jako „konzumy aktivit“ pořádaných lokálními aktéry) o vnímání a hodnocení činnosti a aktivit spolků v obci Jarošov nad Nežárkou. Doplnkově bude použita technika pozorování. Data, získaná terénním šetřením budou zpracována, analyzována, vyhodnocena a interpretována.

Metodika

Viz výše, cíl práce.

Harmonogram zpracování

04/2013 - 06/2013 Vypracování kapitol Úvod, Cíl a metodika práce (udělení 1. zápočtu)

07/2013 - 09/2013 Zpracování teoretického zázemí práce

10/2013 - 11/2013 Návrh, příprava a uskutečnění terénního šetření (udělení 2. zápočtu)

12/2013 - 01/2014 Zpracování, analýza a interpretace získaných dat

02/2014 - 02/2014 Syntéza teoretických východisek a empirických zjištění v závěrech práce

03/2014 - 03/2014 Dokončení formálních úprav a odevzdání práce (udělení 3. zápočtu)

Rozsah textové části

cca 30 - 40 stran textu

Klíčová slova

aktér, aktivita, aktéři v rozvoji venkova, endogenní přístup k regionálnímu rozvoji, lokální aktérství, region, rozvoj, soudržnost, spolek, spolková činnost, venkov

Doporučené zdroje informací

BINEK, J., SVOBODOVÁ, H., HOLEČEK, J., GALVASOVÁ, I., CHABIČOVSKÁ, K. Synergie ve venkovském prostoru – Aktéři a nástroje rozvoje venkova. 1. vyd. Brno: GaREP Publishing, 2009.
BLAŽEK, Jiří a UHLÍŘ, David. Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace. Praha: Karolinum, 2011.
Dokumenty a legislativní zdroje související s regionálním rozvojem
Kronika obce Jarošov nad Nežárkou.
HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005.
Muk, Jan. Kronika obce Jarošova nad Nežárkou. I-II. [Jarošov n. Než.]: Nákladem obce, 1941. 92 s., 115 s. čb. obr. příl.
PATOČKA, Jiří a HEŘMANOVÁ, Eva. Lokální a regionální kultura v České republice: kulturní prostor, kulturní politika a kulturní dědictví. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008.
PĚLUCHA, Martin a kol. Venkov na prahu 21. století: venkov a jeho rozvoj na přelomu milénia, územní dopady znalostní ekonomiky na venkov, souvislosti vztahů města a venkova v globalizované ekonomice. Praha: Alfa Nakladatelství, 2012.
SKOVAJSA, Marek a kol. Občanský sektor: organizovaná občanská společnost v České republice. Praha: Portál, 2010.
Velký sociologický slovník. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1996.

Osnova zadané práce

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Vymezení základních pojmů sledované problematiky
4. Problematika regionálního a rurálního rozvoje z hlediska endogenního přístupu
5. Aktéři a aktivity v rozvoji regionů a venkova
6. Sekundární analýza dat o lokálních aktérech a jejich aktivitách v obci Jarošov nad Nežárkou
7. Empirické šetření o vnímání a hodnocení činnosti spolků v obci Jarošov nad Nežárkou obyvateli této obce
8. Závěr
9. Seznam použitých zdrojů
10. Přílohy

Vedoucí práce

Kocmánková Menšíková Lucie, Ing., Ph.D.

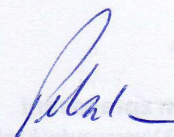
Termín odevzdání

březen 2014

prof. Ing. PhDr. Věra Majerová, CSc.

Vedoucí katedry

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan fakulty

V Praze dne 27.2.2014

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Aktéři lokálního rozvoje (spolková činnost v obci Jarošov nad Nežárkou)" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 17. 3. 2014

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí bakalářské práce Ing. Lucii Kocmánkové Menšíkové, PhD. za její odborné vedení a cenné rady a připomínky. Dále bych chtěla poděkovat všem obyvatelům Jarošova nad Nežárkou, kteří přispěli k vytvoření této práce, jmenovitě pak panu starostovi Bohumilu Rodovi, paní Vlastě Nejedlé, paní Mileně Kodýmové, panu Zdeňkovi Vaněčkovi a panu Jiřímu Míchalovi. A nakonec bych ráda poděkovala celé své rodině za jejich trpělivost a podporu.

Aktéři lokálního rozvoje (spolková činnost v obci Jarošov nad Nežárkou)

Participants in local development (Interest groups activities in the Jarošov nad Nežárkou municipality)

Souhrn

Tato bakalářská práce se zabývá aktéry lokálního rozvoje, konkrétně spolkovou činností v obci Jarošov nad Nežárkou. Teoretická část práce se zaměřuje na regionální rozvoj v České republice a aktéry a aktivity v rozvoji regionů a venkova. Na teoretickou část navazuje sekundární analýza dat o lokálních aktérech a jejich aktivitách v obci Jarošov nad Nežárkou a empirické šetření o vnímání a hodnocení spolků obyvateli obce. Akce pořádané spolky byly pro účely této bakalářské práce rozděleny podle typu na kulturní, zábavné a folklórní (těchto typů akcí je v Jarošově největší množství) a veřejně prospěšné a sportovní (akcí tohoto typu je v Jarošově méně). Empirické šetření bylo provedeno pomocí polostrukturovaných rozhovorů, ve kterých bylo zjištěno, že Jarošov nad Nežárkou žije pestrým společenským životem, na kterém se z velké části podílejí jarošovské spolky, zejména Sbor dobrovolných hasičů (který je podle dotazovaných nejdůležitějším spolkem v Jarošově), Jarošovská Sopka, TJ Sokol a Jarošovská krojová družina, a že obyvatelé jsou s aktivitami spolků spokojeni, ačkoliv někteří by uvítali více sportovních akcí. Spolky svou činností přispívají ke zkvalitnění života obyvatel tím, že pomáhají udržovat tradice, zpříjemňují a zpestřují obyvatelům život v obci a především napomáhají k vytváření a udržování vztahů mezi lidmi. To vše podporuje princip endogenního rozvoje.

Klíčová slova: aktér, aktivita, aktéři v rozvoji venkova, endogenní přístup k regionálnímu rozvoji, lokální aktérství, region, rozvoj, soudržnost, spolek, spolková činnost, venkov

Summary

This bachelor's thesis deals with participants in local development, specifically with interest groups activities in the Jarošov nad Nežárkou municipality. The theoretical part of thesis is focused on development of regions in Czech Republic and participants and activities in development of regions and rural area. Theoretical part is followed by secondary data analysis of participants and their activities in the Jarošov nad Nežárkou municipality and empirical research about perception and evaluations of interest groups by residents of municipality. For purpose of this bachelor's thesis events organized by interest groups were divided according type into cultural, entertaining and folklore (these types of events are in Jarošov the most frequent) and sports events and events useful for public (these events are less frequent). Empirical research was conducted in the form of semistructured interviews, in which was found that Jarošov nad Nežárkou lives rich social life in which interest groups are strongly involved, especially volunteer firefighters (they are considered the most important interest group by respondents), Jarošovská Sopka (group organizing cultural events), TJ Sokol (sports) and Jarošovská krojová družina (folklore performances). Residents are satisfied with activities organized by interest groups, but some of them wish more sport activities. Interest groups contributed through their activities to better quality of local life – they help keeping traditions, make life of residents more pleasant and interesting and above all they contribute to forming and keeping relations among people. All this supports the principle of endogenous development.

Keywords: participant, activity, participants in development of rural area, endogenous approach to development of regions, local participants, region, development, solidarity, interest group, interest groups activities, rural area

Obsah

1	Úvod.....	10
2	Cíl práce a metodika.....	11
3	Vymezení základních pojmů sledované problematiky	13
4	Problematika regionálního a rurálního rozvoje z hlediska endogenního přístupu..	17
4.1	Regionální rozvoj.....	17
4.1.1	Vývoj regionálního rozvoje v ČR	17
4.2	Rurální rozvoj.....	18
4.3	Dokumenty regionálního a rurálního rozvoje	19
4.3.1	Evropa 2020	19
4.3.2	Zákon o podpoře regionálního rozvoje	19
4.3.3	Strategie regionálního rozvoje	20
4.3.4	Národní strategický referenční rámec	21
4.3.5	Operační programy 2007 – 2013.....	22
4.3.6	Národní strategický plán rozvoje venkova ČR	23
4.3.7	Program rozvoje venkova	23
4.3.8	Program obnovy venkova	24
4.4	Exogenní a endogenní regionální rozvoj.....	24
5	Aktéři a aktivity v rozvoji regionů a venkova.....	26
5.1	Aktéři rozvoje na nadnárodní úrovni	27
5.2	Aktéři rozvoje na národní úrovni	27
5.3	Aktéři rozvoje na regionální úrovni	28
5.4	Aktéři rozvoje na lokální úrovni	29
5.4.1	Lokální kultura a její aktéři	30
5.5	Aktivita aktérů.....	31
5.6	Spolky a občanská sdružení	31
6	Sekundární analýza dat o lokálních aktérech a jejich aktivitách v obci Jarošov nad Nežárkou	33
6.1	Obec Jarošov nad Nežárkou.....	33
6.2	Aktéři a jejich aktivity.....	34
6.3	Jarošovské spolky	36
6.3.1	AVZO Jarošov nad Nežárkou	38
6.3.2	Jarošovská krojová družina	38
6.3.3	Jarošovská SOPKA	41
6.3.4	Jarošovská šlapka	42
6.3.5	Klub čilých seniorů	44
6.3.6	Klub přátel jarošovské Káči	45
6.3.7	Myslivecké sdružení Nežárka	45
6.3.8	Sbor dobrovolných hasičů Jarošov nad Nežárkou	46
6.3.9	Srdce Jarošova.....	48
6.3.10	TJ Sokol Jarošov nad Nežárkou.....	50
6.3.11	Porovnání akcí z hlediska pravidelnosti konání.....	51
6.3.12	Porovnání typů akcí.....	53
7	Empirické šetření o vnímání a hodnocení činnosti spolků v obci Jarošov nad Nežárkou obyvateli této obce.....	55

7.1	Polostrukturované rozhovory	55
7.1.1	Charakteristika dotazovaných	56
7.1.2	Nejdůležitější spolek	57
7.1.3	Spolek, který nejvíce ovlivňuje život v obci.....	57
7.1.4	Návštěvnost akcí pořádaných spolky	58
7.1.5	Nejvýznamnější akce pořádaná spolky	59
7.1.6	Spokojenost obyvatel s rozmanitostí nabízených akcí.....	59
7.2	Souhrnná interpretace dat získaných z empirického šetření	60
8	Závěr	63
9	Seznam použitých zdrojů	66
10	Přílohy	70
10.1	Příloha č. 1: Záznamový arch Y1	71
10.2	Příloha č. 2: Záznamový arch Y2.....	72
10.3	Příloha č. 3: Záznamový arch Y3.....	73
10.4	Příloha č. 4: Záznamový arch M1	74
10.5	Příloha č. 5: Záznamový arch M2.....	75
10.6	Příloha č. 6: Záznamový arch M3	76
10.7	Příloha č. 7: Záznamový arch O1.....	77
10.8	Příloha č. 8: Záznamový arch O2.....	78
10.9	Příloha č. 9: Záznamový arch O3.....	79

Seznam tabulek:

Tab. 1	Aktéři rozvoje podle hierarchického rozdělení.....	26
Tab. 2	Rozdělení aktérů v Jarošově nad Nežárkou	35
Tab. 3	Spolky v Jarošově nad Nežárkou	37
Tab. 4	Akce pořádané sdružením AVZO Jarošov nad Nežárkou	38
Tab. 5	Akce pořádané Jarošovskou krojovou družinou	41
Tab. 6	Akce pořádané sdružením Jarošovská Sopka	42
Tab. 7	Akce pořádané sdružením Jarošovská šlapka	43
Tab. 8	Akce pořádané Klubem čilých seniorů	45
Tab. 9	Akce pořádané Klubem přátel jarošovské Káči.....	45
Tab. 10	Akce pořádané Mysliveckým sdružením Nežárka	46
Tab. 11	Akce pořádané Sborem dobrovolných hasičů.....	48
Tab. 12	Akce pořádané sdružením Srdce Jarošova.....	50
Tab. 13	Akce pořádané TJ Sokol Jarošov nad Nežárkou.....	51
Tab. 14	Souhrn nepravidelných akcí pořádaných spolky v Jarošově nad Nežárkou	51
Tab. 15	Souhrn pravidelných akcí pořádaných spolky v Jarošově nad Nežárkou.....	52
Tab. 16	Souhrn mimořádných akcí pořádaných spolky v Jarošově nad Nežárkou	53
Tab. 17	Přehled typů akcí	53
Tab. 18	Charakteristika dotazovaných obyvatel mladšího věku.....	56
Tab. 19	Charakteristika dotazovaných obyvatel středního věku	56
Tab. 20	Charakteristika dotazovaných obyvatel staršího věku.....	57
Tab. 21	Porovnání odpovědí dotazovaných na 1. a 2. otázku.....	58
Tab. 22	Porovnání návštěvnosti akcí pořádaných spolky	61

1 Úvod

V bakalářské práci se zaměřím na spolky v obci Jarošov nad Nežárkou a pokusím se zjistit, jaký vliv má spolková činnost na rozvoj této jihočeské obce.

Jarošov nad Nežárkou se nachází v Jižních Čechách nedaleko Jindřichova Hradce a žije v něm něco málo přes tisíc obyvatel. S touto obcí jsem se seznámila před několika lety díky příbuzným, kteří zde žijí. Celé naší rodině se v obci tak zalíbilo, že jsme se rozhodli se tam časem také přestěhovat. Ráda bych se proto i prostřednictvím této práce dozvěděla o Jarošově něco víc, abych i já mohla v budoucnu přispívat k jeho rozvoji zkvalitněním života obyvatel v uvedené obci.

V dnešní době je svět ovlivněn procesem globalizace. Tím se propojuje ekonomika i kultura jednotlivých států a sjednocuje se i životní styl lidí. Na druhou stranu si ale lidé právě díky globalizaci začali více uvědomovat jedinečnost vlastní kultury a vážit si tradic typických pro jejich region. Každá obec je něčím zajímavá a zvláštní a byla by škoda o to přijít.

Při udržování tradic hraje velkou roli tzv. endogenní přístup, tedy vlastní iniciativa obyvatel. Aktéry rozvoje venkova mohou být jednotliví obyvatelé, místní akční skupiny, školy, církve, neziskové organizace i podnikatelé. Velký význam v kulturním a společenském životě obce má také spolková činnost. V Jarošově nad Nežárkou je spolků hned několik. Některé se zaměřují na kulturu, jiné na sportovní vyžití. Pořádají různé společenské akce a sešlosti a snaží se o větší zapojení obyvatel do života obce.

V této práci se budu zabývat aktéry lokálního života, konkrétně jarošovskými spolky. Zjistím, jestli jsou tyto spolky aktivní, jaký zájem o účast v nich je, jak se spolky podílejí na životě v obci a jak jsou s činností spolků spokojeni obyvatelé Jarošova nad Nežárkou.

2 Cíl práce a metodika

Cílem této bakalářské práce je zjistit a ukázat na případu obce Jarošov nad Nežárkou, jak lokální aktéři (konkrétně spolky) ovlivňují život v uvedené obci a jak přispívají k jejímu rozvoji, tj. jakým způsobem se podílejí na zvýšení kvality života obyvatel obce Jarošov nad Nežárkou.

Práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a empirickou. V první kapitole teoretické části budou na základě studia dostupných materiálů a odborné literatury nejdříve objasněny základní pojmy související s tématem práce, jako např. region, lokální kultura, aktéři rozvoje, spolky atd. Další kapitoly se budou zabývat regionálním rozvojem v České republice a aktéry a aktivitami v rozvoji regionů a venkova.

Propojení mezi teoretickou a empirickou částí práce tvoří sekundární analýza dat o aktérech a jejich aktivitách v obci Jarošov nad Nežárkou. Nejprve bude vymezena sledovaná lokalita, tedy obec Jarošov nad Nežárkou na základě studia dostupných pramenů, jak historických (kronika obce), tak současných (webové stránky obce, obecní zpravodaj). Následně budou představeni jednotliví místní aktéři, ať už se jedná o aktéry individuální či kolektivní, a bude studována a analyzována jejich činnost a aktivity prostřednictvím sekundární analýzy dat o aktérech a jejich aktivitách v obci Jarošov nad Nežárkou.

Cílem empirické části práce je porovnat činnost spolků prostřednictvím aktivit, které pořádají, a zjistit, jak obyvatelé Jarošova nad Nežárkou aktivity spolků vnímají. To vše bude zjišťováno pomocí empirického šetření v podobě kvalitativního výzkumu. „*Kvalitativní výzkum je nenumerické šetření a interpretace sociální reality. Cílem je odkrýt význam podkládaný sdělovaným informacím*“ (DISMAN, 2000, s. 285). Posláním kvalitativního výzkumu je pak „*porozumění lidem v sociálních situacích*“ (DISMAN, 2000, s. 289).

Hlavním nástrojem empirického šetření v této práci bude polostrukturovaný rozhovor. Realizace šetření prostřednictvím rozhovoru bude probíhat ve třech fázích. První fází bude příprava rozhovoru a jeho jednotlivých otázek. Bude zde využito polostrukturované dotazování, které se „*vyznačuje definovaným účelem, určitou*

osnovou a velkou pružností celého procesu získávání informací“ (HENDL, 2005, s. 164).

V další fázi budou realizovány samotné rozhovory s obyvateli obce jakožto „konzumenty akcí“ pořádaných spolky, o významu akcí a vlivu a působení lokálních aktérů na život obce Jarošov nad Nežárkou. Zjištěná data budou zpracována, analyzována a interpretována.

Rozsah práce neumožňuje vyřešit celou problematiku rozvoje obce, ale snad alespoň částečně tato bakalářská práce umožní vhled do činnosti lokálních aktérů a pomůže objasnit, jak ovlivňují život ve sledované obci.

3 Vymezení základních pojmů sledované problematiky

Pro správné pochopení zkoumané problematiky je důležité vymezit a definovat několik nejdůležitějších pojmů, které souvisejí s tématem práce a budou se v ní vyskytovat nejčastěji.

Prvním pojmem, který je nutné objasnit, je **region**. Jedna z mnoha definic uvádí, že „*region je komplex vznikající diferenciací krajiny*“ (MATES, WOKOUN, 2001, s. 113). Na rozčleňování krajiny, a tím i na tvorbu regionů (jinak řečeno na regionalizaci) má vliv více faktorů, např. faktor geografický, ovšem faktorem, který obzvlášť v současné době převládá, jsou lidé. Ti vytvářejí regiony za specifickým účelem vykonávání státní správy. Podle zákona o podpoře regionálního rozvoje je regionem „*územní celek vymezený pomocí administrativních hranic krajů, okresů, správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem, správních obvodů obcí s rozšířenou působností obcí nebo sdružení obcí*“ (Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje).

Specifickým regionem je **region venkovský**, který se vyznačuje nízkou hustotou zalidnění a vyšším podílem pracujících lidí v zemědělství (HUDEČKOVÁ, LOŠŤÁK, ŠEVČÍKOVÁ, 2006, s. 38). Jihočeský kraj, ve kterém se obec Jarošov nad Nežárkou nachází, patří mezi převážně venkovské regiony.

S tímto souvisí pojem **venkov**, který je kromě výše zmíněných znaků charakteristický jiným typem sociální struktury ve srovnání s městem, svou vazbou na přírodu a také značnou kulturní izolací spojenou s menší civilizovaností. Příznačným je pro venkov také specifický typ komunity. Lidé na venkově jsou na sebe více sociálně vázáni, mají menší profesní možnosti, menší prostor sociální diferenciaci a mobility a jsou více vázáni na tradice než lidé ve městech (MAŘÍKOVÁ, PETRUSEK, VODÁKOVÁ, 1996, s. 1380).

Základní sídlištní jednotkou venkova je **vesnice**, „*která jako správní celek je nazývána venkovskou obcí a vymezena maximálním počtem obyvatel (hranice se většinou pohybuje mezi 2 až 5 tis. obyvateli)*“ (MAŘÍKOVÁ, PETRUSEK, VODÁKOVÁ, 1996, s. 1320). Podle zákona o obcích je **obec** „*základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce*“ (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích).

Lokalita je konkrétní místo nebo oblast, která se pojí s konkrétně vymezeným prostorem. Je to místo, kde se vyskytuje určitý organismus, nerost či společenstvo.

Jedním z nejdůležitějších pojmů týkajících se této práce, je **regionální rozvoj**. Regionálním rozvojem se rozumí *“růst socioekonomického a environmentálního potenciálu a konkurenceschopnosti regionů vedoucí ke zvyšování životní úrovně a kvality života jejich obyvatel”* (Strategie regionálního rozvoje ČR 2007-2013, s. 6). Aby mohl být rozvoj regionů vyvážený, musí být zmírňovány či odstraňovány **regionální disparity**. Regionálními disparitami jsou myšleny nežádoucí rozdíly mezi regiony ekonomického a sociálního charakteru.¹

Regionální rozvoj může být buď **exogenní**, nebo **endogenní**. Exogenní přístup, tzv. “shora”, vychází z vnějšku, od státu, zatímco endogenní přístup, “zdola”, vychází přímo od lidí, kteří v dané lokalitě žijí. Regionálním rozvojem zejména z endogenního hlediska se bude podrobněji zabývat následující kapitola.

Pro přežití lidské společnosti je nezbytné, aby byl rozvoj trvale udržitelný. **Trvale udržitelný rozvoj** je *„takový vývoj lidské společnosti, který umožňuje žijícím generacím uspokojovat své potřeby tak, aby nebyly omezovány možnosti budoucích generací uspokojovat své potřeby. V podstatě jde o rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů“* (MAŘÍKOVÁ, PETRUSEK, VODÁKOVÁ, 1996, s. 956). Aby bylo něco takového možné, je potřeba změnit od základů žebříčky hodnot lidí i jejich životní styl a omezit touhu člověka po vlastnictví materiálních statků.

S tímto úzce souvisí **kvalita života** lidí. Tento pojem *„označuje kvalitativní parametry lidského života, způsobu života, životního stylu, životních podmínek společnosti. Kvalita života je posuzována především podle indikátorů životního prostředí, ukazatelů zdraví a nemoci, úrovně bydlení a rekreace, mezilidských vztahů, volného času, sociálních i technologických charakteristik práce, možností podílet se na řízení společnosti, podle*

¹ Regionální disparity nemají jen negativní charakter. Mohou být i pozitivní. Jako takové pak představují výhody pro region, na nichž může být založen jeho následný rozvoj.

osobní i kolektivní bezpečnosti, sociálních jistot a občanských svobod“ (MAŘÍKOVÁ, PETRUSEK, VODÁKOVÁ, 1996, s. 557).

S rozvojem souvisí i pojem **inovace**, což je něco nového – *„věc, idea, metoda, jednání chápané jako novota a zároveň i proces implantace novoty, měnící dosavadní sociální situaci. Lze tedy inovaci chápat jako příspěvek k sociální změně“ (MAŘÍKOVÁ, PETRUSEK, VODÁKOVÁ, 1996, s. 432).* Zvláštním druhem inovace je **inovace kulturní**. Tento pojem značí *„typ kulturní změny založené na vzniku nových kulturních prvků a kulturních komplexů (artefaktů, sociokulturních regulativů). Kulturní inovace je vnitřní (endogenní) změnou. Počátek a zdroj kulturní inovace tkví uvnitř daného sociokulturního systému, v invenci členů společnosti, jejíž podstatou je vynalézavost, schopnost nalézat vždy nové způsoby dosahování známých cílů novými prostředky“ (MAŘÍKOVÁ, PETRUSEK, VODÁKOVÁ, 1996, s. 433).*

Kulturu lze ze sociologického hlediska definovat jako *„specifický lidský způsob organizace, realizace a rozvoje činností, objektivovaný ve výsledcích fyzické a duševní práce“ (MAŘÍKOVÁ, PETRUSEK, VODÁKOVÁ, 1996, s. 547).* **Kulturou** místní neboli **lokální** se rozumí *„relativně autonomní, regionálně, časově i prostorově vymezený kulturní systém zahrnující artefakty a sociokulturní regulativy (obyčeje, mravy, tabu)“ (MAŘÍKOVÁ, PETRUSEK, VODÁKOVÁ, 1996, s. 552).*

Jedním z projevů kultury je **folklór**. Jsou to *„spontánní kolektivně vytvářené, sdílené, rozvíjené a předávané slovesné, písňové, taneční a divadelní projevy způsobu života a kultury. Folklór je přirozeným projevem jakékoli kolektivity, která je charakterizovaná přímou, neformální komunikační vazbou mezi členy, společnou, dlouhodobě vytvářenou sociální zkušeností a společným prostředím. Folklór bývá svázán s určitou lokální komunitou, bývá jevem mezigeneračním, spojeným s místními zvyky a obyčejí. Chápe se jako součást místní kulturní tradice, resp. místní kultury. Folklór je souborem činností vznikajících neprofesionálně, bez specializovaného školení odborných institucí, a předávaných a přijímaných v rámci každodennosti jeho nositelů“ (MAŘÍKOVÁ, PETRUSEK, VODÁKOVÁ, 1996, s. 319).*

Tradice jsou „přetrvávající vzory chování, redukující nejistotu rozhodování. Je to jeden ze způsobů orientace kolektivního jednání. Kromě uvedené pragmatické funkce plní tradice funkci symbolickou“ (MAŘÍKOVÁ, PETRUSEK, VODÁKOVÁ, 1996, s. 1326).

Ten, kdo se nejvíce podílí na sociálních aktivitách a zároveň na vytváření kultury, se nazývá **aktér**. Je to „nositel, iniciátor a realizátor sociální činnosti. Obvykle je pojem aktér identický s pojmem individuum, v širším smyslu samozřejmě zahrnuje také sociální skupiny jako možné nositele aktivit“ (MAŘÍKOVÁ, PETRUSEK, VODÁKOVÁ, 1996, s. 47).

Aktivita (činnost) je specifická lidská forma chování zaměřená obvykle na dosažení nějakého cíle. V nejširším smyslu je to každé funkčně zaměřené chování nebo proces. V užším smyslu jde o aktivní vztah sociálního subjektu k vnějšímu prostředí se snahou dosáhnout stanoveného cíle s použitím určitých prostředků k jeho dosažení (MAŘÍKOVÁ, PETRUSEK, VODÁKOVÁ, 1996, s. 157).

Sociální skupiny se stejnými zájmy mohou vytvářet **spolky**. Často jsou to organizace se samostatnou právní subjektivitou. Kromě společných zájmů členů je pro spolky charakteristická pospolitost a těsné vazby mezi jedinci. Spolky mají daná pravidla, kterými se jejich členové řídí, činnost se provádí podle přijatého programu a členství ve spolcích je vždy dobrovolné (MAŘÍKOVÁ, PETRUSEK, VODÁKOVÁ, 1996, s. 1208). Aktéry a spolkovou činností se budou zabývat další kapitoly této práce, zejména kapitola pátá, a z konkrétního hlediska obce Jarošov nad Nežárkou kapitoly šestá a sedmá.

Výše je uvedeno stručné vysvětlení jednotlivých pojmů, které rámuje bakalářskou práci. Podrobněji budou pojmy rozebrány v následujících částech práce. Navazující kapitola je zaměřena na regionální rozvoj a rozvoj venkova z endogenního hlediska.

4 Problematika regionálního a rurálního rozvoje z hlediska endogenního přístupu

Tato kapitola se bude zabývat problematikou regionálního a rurálního rozvoje, a to především z hlediska endogenního přístupu. Kapitola navazuje na kapitolu předchozí, ve které byly krátce zmíněny pojmy s tímto tématem související.

4.1 Regionální rozvoj

Regionální rozvoj lze chápat ze dvou hledisek, praktického a akademického. Podle praktického přístupu je regionálním rozvojem myšleno větší využívání a zvyšování potenciálu daného regionu, díky prostorové optimalizaci socioekonomických aktivit a využívání přírodních zdrojů. To se projeví v lepší konkurenceschopnosti soukromého sektoru, zlepšení životní úrovně obyvatel a stavu životního prostředí atd. Potenciál regionu lze určit pomocí různých indikátorů, jako je HDP na obyvatele, míra nezaměstnanosti, průměrná mzda, vzdělanostní struktura a další. Přírodně-geografický potenciál se hodnotí např. podle množství nerostných surovin, kvality zemědělské půdy nebo podle znečištění ovzduší či vod (WOKOUN, MALINOVSKÝ, DAMBORSKÝ, 2008, s. 11).

Z akademického pohledu je regionální rozvoj aplikací nauk, především ekonomie, geografie a sociologie, které řeší jevy, procesy a vztahy území, které jsou ovlivněny přírodně-geografickými, ekonomickými a sociálními podmínkami v daném regionu. Základem je hledání příčinných zákonitostí rozmístování ekonomických činností, nerovnoměrného osídlování území a na to navazující hledání nástrojů pro ovlivnění těchto procesů. Tento přístup regionálního rozvoje se nazývá regionalistika. Oba přístupy jsou navzájem propojeny. Akademický přístup vytváří pro regionální politiku poznatky, které jsou pak aplikovány v přístupu praktickém (WOKOUN, MALINOVSKÝ, DAMBORSKÝ, 2008, s. 11).

4.1.1 Vývoj regionálního rozvoje v ČR

Problematika regionálního rozvoje se v České republice začala dostávat do popředí až od druhé poloviny 90. let 20. století. Regionální rozvoj u nás neměl takovou tradici jako v některých jiných státech (např. státy západní Evropy), takže možnosti navázání na

předešlé zkušenosti byly velmi omezené. Na začátku 90. století v období transformace nebyl o regionální rozvoj v ČR příliš zájem, zejména proto, že zde byla mimořádně nízká nezaměstnanost a i rozdíly mezi regiony byly poměrně malé. K nezájmu přispíval i neoliberalní přístup k řízení společnosti, který odmítal zasahování státu do ekonomiky. Změna nastala až díky dramatickému nárůstu nezaměstnanosti v letech 1997 až 1999, který byl provázen zvyšujícími se rozdíly nezaměstnanosti mezi regiony. Svůj zájem o výsledky výzkumu regionálního rozvoje projevíli různí aktéři (města, obce, mikroregiony, kraje, regiony soudržnosti) po zpracování strategií lokálního a regionálního rozvoje. Zpracování těchto dokumentů je podmínkou pro získávání financí z různých zdrojů a fondů na realizaci investičních projektů. Dalším faktorem, který u nás podpořil zájem o problematiku regionálního rozvoje, byl vstup ČR do Evropské unie (BLAŽEK, UHLÍŘ, 2011, s. 7-9).

4.2 Rurální rozvoj

Rurální rozvoj neboli rozvoj venkova je zaměřen na podporu venkovských oblastí². V České republice se problematika spojená s rurálním rozvojem začala do popředí zájmu dostávat až v posledních dvou desetiletích. Předtím byl kladen důraz spíše na zemědělskou politiku. Politika rurálního rozvoje má ale mnohem širší zaměření, týká se celé venkovské společnosti – občanů, sdružení, podnikatelů, neziskových organizací a dalších (PĚLUCHA a kol., 2012, s. 20).

Ekonomie venkovského rozvoje se zabývá především „heterogenitou populace ve venkovských oblastech, jejich různými potřebami, možnostmi nezemědělských aktivit, přístupem k veřejným statkům a službám, blahobytem společnosti v těchto oblastech. Rurální ekonomie studuje možné zdroje příjmů ze zemědělské a nezemědělské činnosti ve venkovských oblastech, efektivitu venkovských institucí a jejich schopnost spolupráce při zabezpečování veřejných statků“ (PĚLUCHA a kol., 2012, s. 20).

Trvale udržitelný rozvoj venkova je v programu Evropské Unie na předním místě. Cílem je zastavení migrace obyvatel z venkova, boj proti chudobě a nezaměstnanosti a

² Pokud žije více než 50% obyvatel ve venkovských obcích, jedná se o převážně venkovský region, pokud ve venkovských obcích žije 15% - 50% obyvatel, je to region smíšený, a jestliže ve venkovských obcích žije méně než 15% obyvatel, jde o převážně městský region. Venkovské jsou podle zákona o obcích obce, které mají pod 3000 obyvatel, obec s počtem obyvatel 3000 a více je městem.

celkové zvýšení kvality života na venkově, např. v oblastech zdraví, bezpečnosti či volného času.

4.3 Dokumenty regionálního a rurálního rozvoje

Česká republika má systém na sebe navazujících dokumentů, které objasňují regionální rozvoj v ČR a udávají strategii rozvoje. Prostřednictvím těchto dokumentů jsou pak realizovány konkrétní rozvojové programy.

Dokumenty o regionálním rozvoji ČR navazují na dokumenty Evropské unie. Česká republika se podle územního uspořádání dělí na kraje, obce s rozšířenou působností, pověřené úřady a obce. Pro účely strukturální politiky EU je Česká republika dále dělena na jednotky NUTS (nomenklatura územních statistických jednotek)³. Díky tomuto rozdělení může Česká republika čerpat finance z Evropské unie.

4.3.1 Evropa 2020

Evropa 2020 je strategie EU, jejímž cílem je v příštích deseti letech dosáhnout nového hospodářského růstu, který by byl inteligentní (důraz na vzdělávání, výzkum a inovace a využívání digitálních technologií), udržitelný (konkurenceschopný průmysl a nízkouhlíková ekonomika) a inkluzivní (tvorba pracovních míst a snižování chudoby). Cílem Evropské unie pro rok 2020 je zaměstnat 75% osob ve věku 20 až 65 let, investovat do výzkumu a vývoje 3% HDP EU, snížit emise skleníkových plynů o 20%, zvýšit podíl energie z obnovitelných zdrojů o 20% a zvýšit energetickou účinnost o 20%, snížit míru nedokončení studia pod 10% a snížit alespoň o 20 milionů počet lidí, žijících v chudobě⁴.

4.3.2 Zákon o podpoře regionálního rozvoje

Nejdůležitější zákony z pohledu regionální politiky byly v České republice vytvořeny v roce 2000. Jedná se o zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, zákon č. 128/2000 Sb., o

³ V tomto pojetí je NUTS I celé území České republiky, NUTS II jsou tzv. regiony soudržnosti, což jsou uměle vytvořené jednotky, které tvoří sdružené kraje. Celkově je těchto jednotek osm – Praha, Střední Čechy (Středočeský kraj), Jihozápad (Jihočeský a Plzeňský kraj), Severozápad (Karlovarský a Ústecký kraj), Severovýchod (Liberecký, Královéhradecký a Pardubický kraj), Jihovýchod (Jihomoravský kraj a Kraj vysočina), Střední Morava (Olomoucký a Zlínský kraj) a Moravskoslezsko (Moravskoslezský kraj). NUTS III tvoří 14 krajů, NUTS IV neboli LAU 1 tvoří 77 okresů a NUTS VI či LAU 2 označuje 6260 obcí (KADERÁBKOVÁ, 2008, s. 80).

⁴ Zdroj: Webové stránky Evropské komise, http://ec.europa.eu/index_cs.htm

obcích, zákon č. 132/2000 Sb., o změně a zrušení některých zákonů souvisejících se zákonem o krajích, zákonem o obcích a zákonem o hlavním městě Praze a především pak zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Tento zákon stanovuje „*podmínky pro poskytování podpory regionálnímu rozvoji s cílem vyváženého rozvoje státu nebo územního obvodu kraje, s tím související působnost správních úřadů, krajů a obcí a vytváří podmínky pro koordinaci a realizaci hospodářské a sociální soudržnosti*“ (Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje). Zákon o regionální podpoře odstranil hlavní nedostatky regionální politiky ČR a česká regionální politika díky němu obsahuje všechny základní principy regionální politiky Evropské unie - princip koncentrace úsilí, princip partnerství, princip programování a plánování, princip průběžného sledování a kontroly a princip adicionality. Zákon tak zajišťuje kompatibilitu české regionální politiky s politikou Evropské unie (KADEŘÁBKOVÁ, 2008, s. 149, 150).

4.3.3 Strategie regionálního rozvoje

Základním dokumentem v oblasti programového zabezpečení regionální politiky na úrovni ČR je Strategie regionálního rozvoje ČR⁵. První Strategie byla vládou schválena 14. července 2000. Druhá, v současné době platná verze pro roky 2007 – 2013, byla schválena 17. 5. 2006.

Vize Strategie regionálního rozvoje na roky 2007 – 2010 zní takto: „*V horizontu do roku 2013 chce být Česká republika aktivní, ekonomicky výkonnou a konkurenceschopnou zemí s kvalitním životním prostředím, která v souladu s principy udržitelného rozvoje dosahuje ve všech základních kritériích (úroveň znalostní ekonomiky, HDP na obyvatele, zaměstnanost, sociální zabezpečení ap.) standardů Evropské unie a zabezpečuje zvyšování kvality života svých obyvatel*“ (Strategie regionálního rozvoje ČR 2007-2013, s. 77).

⁵ Strategie obsahuje analýzu stavu regionálního rozvoje za uplynulé období, charakteristiku silných a slabých stránek v rozvoji jednotlivých regionů, strategické cíle regionálního rozvoje v ČR, vymezení státem podporovaných regionů a doporučení ústředním správním úřadům a krajům k zabezpečení realizace těchto cílů (Strategie regionálního rozvoje ČR 2007-2013, s. 4).

Strategie regionálního rozvoje na roky 2007 – 2010 má vytyčených osm prioritních oblastí, na které se chce zaměřovat. Jedná se o PO 1 Evropský a národohospodářský strategický rámec, PO 2 Ekonomika regionů, PO 3 Lidé a osídlení, PO 4 Infrastruktura, PO 5 Příroda, krajina a životní prostředí, PO 6 Cestovní ruch, PO 7 Kultura a PO 8 Problémová území.

Dne 15. 5. 2013 byla usnesením vlády schválena strategie regionálního rozvoje na roky 2014 – 2020. Tato nejnovější verze Strategie má čtyři hlavní oblasti priorit, kterým se věnuje. První oblastí je oblast regionální konkurenceschopnosti, která je zaměřena na území s dostatečným potenciálem na uskutečnění stanovených cílů, další je oblast územní soudržnosti, která usiluje o zmírnění sociálních disparit, třetí oblast environmentální udržitelnosti se zaměřuje na zlepšení životního prostředí a života obyvatel v něm, a čtvrtou prioritní oblastí je veřejná správa, která musí být schopna podporovat a realizovat všechny předchozí zmíněné oblasti (Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020).

„Strategie regionálního rozvoje není dokumentem, na jehož základě budou bezprostředně rozdělovány prostředky ze strukturálních fondů, ale je východiskem pro přípravu regionálních programů rozvoje a pro formulaci regionálních přístupů v rámci sektorových a odvětvových politik a programů včetně operačních programů strukturálních fondů“ (Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020, s. 80). Strategie regionálního rozvoje je také východiskem pro Národní rozvojový plán.

4.3.4 Národní strategický referenční rámec

Evropská unie se při realizaci kohezní politiky neboli politiky hospodářské, sociální a územní soudržnosti řídí **Strategickými obecnými zásadami společenství (SOZS)**, v nichž jsou definovány úkoly této politiky na sedmileté období (2007 – 2013, teď 2014 – 2020). Každý členský stát EU si potom vytváří vlastní **Národní rozvojový plán**, ve kterém si vytyčí hlavní problémy své země. Ty se ale ne vždy musí shodovat s prioritami celoevropské politiky soudržnosti.

Dokumentem, který by měl tyto priority sladit, je **Národní strategický referenční rámec**. Tento dokument popisuje strategické cíle, způsob řízení a koordinaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti v České republice, vyjasňuje, z jakých fondů EU bude ČR čerpat finance, a určuje české operační programy na dané období⁶.

V letech 2014 – 2020 nahradí Národní strategický referenční rámec **Dohoda o partnerství**. Ta stejně jako NSRR objasňuje podmínky čerpání fondů EU v daném

⁶ Zdroj: Webové stránky strukturálních fondů EU, <http://www.strukturalni-fondy.cz>

období a vymezuje, na co daný členský stát hodlá finance ze strukturálních fondů použít.

4.3.5 Operační programy 2007 – 2013

Finanční prostředky ze strukturálních fondů Evropské unie jsou rozdělovány prostřednictvím operačních programů. V období 2007 – 2013 je v České republice využíváno 26 operačních programů, které jsou rozděleny mezi tři hlavní cíle politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Prvním z těchto cílů je cíl Konvergence, který je zaměřen na podporu hospodářského a sociálního rozvoje regionů, v ČR na něj připadá 25,89 miliard eur a je financován z ERDF (Evropský fond regionálního rozvoje), ESF (Evropský sociální fond) a FS (Fond soudržnosti), tento cíl je realizovaný prostřednictvím osmi tematických operačních programů a sedmi regionálních operačních programů a v České republice pod něj spadají všechny regiony soudržnosti, s výjimkou hlavního města Prahy. Druhým cílem je cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost – na ten u nás připadá 0,42 miliard eur, je financovaný z ERDF a ESF, je realizován pomocí dvou operačních programů a v ČR pod něj spadá pouze hlavní město Praha. Třetím cílem je Cíl Evropská územní spolupráce. Pro tento cíl je vyhrazeno 0,39 miliard eur, je financován z ERDF a v ČR pod něj spadají všechny regiony. Prostředky na tento cíl lze čerpat z devíti operačních programů. Celkově bylo tedy pro Českou republiku na toto období přiděleno přibližně 26,7 miliard eur.

Na konci listopadu 2012 byly vládou schváleny programy na období 2014 – 2020. Počet stanovených cílů na toto období se snížil na dva - Investice pro růst a zaměstnanost a Evropská územní spolupráce. Snížil se i počet operačních programů. Tematických programů je na toto období osm - OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, OP Výzkum, vývoj a vzdělávání, OP Zaměstnanost, OP Doprava, OP Životní prostředí, Integrovaný regionální operační program, OP Praha – pól růstu ČR, OP Technická pomoc. Kromě těchto tematických programů bude moci Česká republika čerpat finance přes Program rozvoje venkova, OP Rybářství 2014 - 2020 a přes operační programy

přeshraniční spolupráce⁷. Česká republika by v tomto období mohla získat na realizaci operačních programů 20,5 miliard eur.

4.3.6 Národní strategický plán rozvoje venkova ČR

Z pohledu rozvoje venkova je pak důležité zmínit Národní strategický plán rozvoje venkova ČR. NSPRV vychází z hlavních strategických priorit EU pro roky 2007 – 2013, které kladou důraz na zvyšování ekonomického růstu, vytváření nových pracovních příležitostí a udržitelný ekonomický rozvoj. NSPRV zajišťuje propojení mezi cíli rozvoje venkova České republiky a obecnými cíli evropského venkova. Hlavními strategickými rozvojovými osami jsou konkurenceschopnost, ochrana přírody, životního prostředí a krajiny, a rozvoj a diverzifikace venkovského života. Národní strategický plán rozvoje venkova ČR je realizován prostřednictvím Programu rozvoje venkova a Programu obnovy venkova (Národní strategický plán rozvoje venkova České republiky na období 2007 - 2013, s. 1).

4.3.7 Program rozvoje venkova

Program rozvoje venkova je zajišťován pomocí Státního zemědělského intervenčního fondu, který zprostředkovává finance z Evropské unie, převážně z Evropského zemědělského záručního fondu (EAGF) a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD).

Program rozvoje venkova rozpracovává jednotlivé rozvojové osy, které jsou uvedeny v Národním strategickém plánu rozvoje venkova ČR. První osa, **Osa I – Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví**, podporuje zemědělství a lesnictví a snaží se o posílení dynamiky podnikání v zemědělské výrobě a v přílehlém potravinářském průmyslu. **Osa II - Zlepšování životního prostředí a krajiny** je zaměřena na zlepšování životního prostředí a krajiny a udržitelné využívání zemědělské a lesní půdy. Její prioritní oblastí je obnova lesů po kalamitách a obnova společenské funkce lesů. **Osa III - Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova** se zaměřuje na rozvoj a zkvalitnění životních podmínek na venkově a zvyšování rozmanitosti ekonomických aktivit. Z pohledu endogenního rozvoje venkova je nejdůležitější čtvrtá osa, **OSA IV – LEADER**. Jejím cílem je realizovat místní rozvojové strategie ve spolupráci místních partnerství. Tato osa se dělí

⁷ Zdroj: Webové stránky strukturálních fondů EU, <http://www.strukturalni-fondy.cz>

na tři podskupiny. První z nich je Místní akční skupina, druhá Realizace místní akční strategie a třetí Realizace projektů spolupráce⁸.

4.3.8 Program obnovy venkova

Program obnovy venkova vychází ze zákona 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Cílem tohoto programu je podpořit obnovu a rozvoj venkova za předpokladu participace obyvatel venkova, občanských spolků a sdružení (Podpora obnovy venkova, 2008, s. 1).

Podpora z programu obnovy venkova je poskytována formou dotací pro obce na realizaci akcí, které spadají pod vymezené dotační tituly. Jedním z těchto dotačních titulů je podpora vítězů soutěže Vesnice roku. Cílem této soutěže je podpořit obyvatele venkova v aktivní účasti na rozvoji svého domova a upozornit veřejnost na význam venkova⁹.

4.4 Exogenní a endogenní regionální rozvoj

Do 70. let 20. století převládal exogenní přístup k regionálnímu rozvoji. Jedná se o rozvoj řízený centrálně, pomocí zásahů státu. Stát do rozvoje zasahuje pomocí státní regionální politiky, např. formou podpůrných programů (HUDEČKOVÁ, LOŠŤÁK, ŠEVČÍKOVÁ, 2006, s. 84).

Z pohledu této bakalářské práce je však důležitější endogenní přístup k regionálnímu rozvoji. Ten se začal prosazovat od 70. let 20. století. Hlavním řídicím místem endogenního rozvoje je lokalita. Způsob řízení je decentralizovaný, tzn. větší moc lokálních úřadů a administrativní autonomii vyšších územních samosprávných celků. Pro endogenní přístup je prvotní mobilizace vnitřních zdrojů, vnější podpora by měla být pouze dodatečná (HUDEČKOVÁ, LOŠŤÁK, ŠEVČÍKOVÁ, 2006, s. 84).

„Regionální rozvoj má územní podstatu a je založen na lokálních podmínkách. V centru rozvoje je prostor a jeho zvláštnosti. Region může podporovat svůj vlastní pokrok jedině tehdy, vezme-li při plánování územního rozvoje v úvahu místní podmínky“ (JEHLE, 1998, s. 12).

⁸ Zdroj: Webové stránky Státního zemědělského intervenčního fondu, <http://www.szif.cz>

⁹ Zdroj: Webové stránky soutěže Vesnice roku, <http://www.vesniceroku.cz>

Stěžejní význam v endogenním rozvoji má endogenní rozvojový potenciál regionu, tj. maximum možných ekonomických, sociálních a ekologických aktivit regionu. Aby bylo možno dosáhnout tohoto maxima, musí být nejprve překonány překážky endogenního rozvoje, čili musí být odhalen faktor, který rozvoj limituje. Region by měl především využívat toho, co je pro něj specifické a výjimečné a dává mu to výhodu oproti regionům ostatním (JEHLE, 1998, s. 12, 13).

Pro rozvoj regionu jsou důležité lokální firmy. Ty by se při výběru výroby měly řídit místními podmínkami daného regionu a využívat existujících regionálních zdrojů (HUDEČKOVÁ, LOŠŤÁK, ŠEVČÍKOVÁ, 2006, s. 84).

Významnou roli z pohledu endogenního rozvoje hraje lokální populace. Region by měl využívat lidského kapitálu (znalosti, dovednosti, vzdělání místních lidí), podporovat posilování regionální identity, např. prostřednictvím zapojení místních lidí do rozvojových procesů regionu. Dále je důležitá větší participace místních lidí při rozhodování, které se týká regionu, a s tím související vyšší politická zodpovědnost za svůj region (JEHLE, 1998, s. 12, 14).

Úspěšnost regionálního rozvoje závisí na mnoha faktorech – od mezinárodní ekonomické situace, přes podpůrné rozvojové programy, až po přírodní zdroje, lidský kapitál, investice a podnikání. Aby byl rozvoj venkova úspěšný, měl by být vždy poháněn místními iniciativami a reagovat na požadavky obyvatel a co nejvíce využívat místních potenciálů a výhod, které daná lokalita má. Na kombinaci toho všeho záleží, jak se budou rozvíjet jednotlivé lokality i celý stát.

5 Aktéři a aktivity v rozvoji regionů a venkova

Jak již bylo krátce zmíněno ve třetí kapitole této práce (s. 13), aktérem se rozumí nositel, iniciátor a realizátor určité sociální činnosti. Může se jednat jak o individuální osobu, tedy o jedince, tak i o tzv. kolektivní osobu (sociální uskupení), kterou může tvořit např. skupina jednotlivců (HEŘMANOVÁ, PATOČKA, 2008, s. 82).

Aktéry můžeme rozdělit na „shareholders“, což jsou ti, kdo rozhodují, a na „stakeholders“, o jejichž zájmech je rozhodováno (HUDEČKOVÁ, LOŠŤÁK, ŠEVČÍKOVÁ, 2006, s. 163). Zde je příklad - shareholders mohou být dejme tomu různé obecní spolky, které uspořádají určitou kulturní akci, a stakeholders pak budou obyvatelé obce, kteří se akce buď zúčastní, nebo ne. Ačkoliv stakeholders nejsou přímo organizátory akce, i tak jsou to aktéři, protože se jich akce týká, a oni svým rozhodnutím, zda přijdou či nikoliv, ovlivňují úspěšnost akce.

Nezákladnější členění aktérů je podle jejich hierarchického postavení vzhledem ke správní organizaci území, která má své zastoupení na jednotlivých úrovních veřejné správy. Podle tohoto členění se aktéři rozlišují na nadnárodní (evropské), národní, regionální a lokální. Pro správné fungování regionální politiky je důležité, aby byla zajištěna meziúrovňová spolupráce jednotlivých aktérů (SVOBODOVÁ, 2011, s. 85).

Tab. 1 Aktéři rozvoje podle hierarchického rozdělení

ÚROVEŇ	SEKTORY		
	Veřejný	Podnikatelský	Neziskový
Evropská	Evropská komise (rámec SZP EU)	Nadnárodní zájmová uskupení	Sítě
Národní	Ministerstva; Celostátní síť pro venkov	Celostátní zájmová uskupení	Spolky, svazy, sítě
Krajská	Kraj; Vysoké školy; Krajská info. střediska	Podnikatelská sdružení	Nezisková sdružení
Lokální	Obce – DSO, MAS; Obcí zřizované org.	Podnikatelé, zemědělci	Zájmová sdružení, spolky

Zdroj: Svobodová, 2011, s. 86

5.1 Aktéři rozvoje na nadnárodní úrovni

V tradičním pojetí jsou za aktéry na mezinárodní úrovni považovány **státy**, které své zájmy na mezinárodní úrovni prosazují prostřednictvím diplomacie. Ve druhé polovině 20. století však bylo toto pojetí přehodnoceno a do mezinárodní politiky začali zasahovat nadnárodní aktéři. Tito aktéři mají buď politický (**mezinárodní organizace**) nebo ekonomický charakter (**nadnárodní korporace a společnosti s mezinárodním působením**) (KUTA, 2013, s. 2).

Mezi nejdůležitější mezinárodní organizace patří např. Organizace spojených národů (OSN), Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) a další. Specifickou mezinárodní organizací je Evropská Unie (EU). Ta má rozhodující vliv na rozvoj České republiky, protože ČR jakožto členský stát se musí řídit jejími zákony. Institucemi Evropské Unie, které mají vliv na regionální rozvoj, jsou Evropský parlament, Rada EU a Evropská komise.

5.2 Aktéři rozvoje na národní úrovni

Na národní úrovni vykonávají regionální politiku **zákonodárné a výkonné složky státu**, tedy Parlament a vláda České republiky.

Na straně zákonodárné to jsou Poslanecká sněmovna ČR a Senát ČR, které zřizují různé výbory a komise zabývající se regionálním rozvojem a rozvojem venkova. Konkrétně se jedná o Výbor pro veřejnou správu a regionální rozvoj, který je Poslaneckou sněmovnou ustanovován již od roku 1992, do jehož kompetencí patřila do roku 2006 i starost o životní prostředí. Nyní je Výbor pro životní prostředí již samostatným výborem. Další výbor, který souvisí s rozvojem venkova, je Zemědělský výbor. Tento výbor projednává převážně návrhy zákonů týkající se zemědělství, potravinářství, lesního a vodního hospodářství, rybářství, zeměměřičtví a rozvoje venkova.¹⁰ Senát ČR zřizuje Stálou komisi Senátu pro rozvoj venkova.

Na straně výkonné se jedná o ministerstva, především Ministerstvo pro místní rozvoj, které *„vypracovává a uvádí do praxe koncepční dokumenty a strategie, poskytuje pomoc prostřednictvím podpůrných programů a po živelních a jiných pohromách*

¹⁰ Zdroj: Webové stránky Poslanecké sněmovny ČR, <http://www.psp.cz>

*mimořádného rozsahu připravuje strategie obnovy postižených území.*¹¹ Hlavním nástrojem regionální politiky v rukou Ministerstva pro místní rozvoj je Strategie regionálního rozvoje České republiky na roky 2007-2013. Mezi podpůrné programy patří Program obnovy venkova. Ministerstvo zemědělství se na regionálním rozvoji podílí zejména Programem rozvoje venkova České republiky, který je nástrojem pro získání podpory poskytované Evropskou unií z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD).¹² Ostatní ministerstva se podílejí na regionálním rozvoji aktivitami v kompetencích těchto ministerstev.

5.3 Aktéři rozvoje na regionální úrovni

Na úrovni regionů NUTS II, což jsou v České republice regiony soudržnosti, vykonávají svou činnost v oblasti rozvoje **Regionální rady**, které jsou volené ze členů zastupitelstva příslušných krajů. Regionální rady jsou řídicím orgánem regionálních operačních programů (ROP) a zajišťují vypracování a realizaci těchto programů. Tyto programy jsou spolufinancovány z předvstupních a strukturálních fondů. Regionální rady rozhodují o využívání finančních prostředků získaných z těchto fondů a odpovídají za jejich rozdělení a efektivní využití (KADEŘÁBKOVÁ, 2008, s. 160).

Na krajské úrovni jsou základním článkem rozvoje regionů a venkova **samosprávné orgány krajů** (krajská zastupitelstva, krajské úřady). „Úlohou krajské úrovně je koncepční a výkonná činnost samosprávných orgánů krajů v oblasti regionálního rozvoje. Orgány kraje tvoří základní stavební jednotku pro tvorbu a realizaci regionálního rozvoje v ČR, spolupracují s ústředními úřady státní správy a koordinují zájmy obcí ve věcech regionálního rozvoje nadobecního významu“ (Strategie regionálního rozvoje ČR 2007-2013, s. 7). Krajské orgány se starají o rozvoj svého kraje, o přerozdělování veřejných prostředků a o poskytování dotací a půjček obcím. Zároveň spolupracují na celostátních úkolech podpory regionálního rozvoje (KADEŘÁBKOVÁ, 2008, s. 161).

¹¹ Zdroj: Webové stránky Ministerstva pro místní rozvoj ČR, <http://www.mmr.cz>

¹² Zdroj: Webové stránky Ministerstva zemědělství ČR, <http://eagri.cz>

5.4 Aktéři rozvoje na lokální úrovni

Klíčovým aktérem v rozvoji regionů a venkova jsou na lokální úrovni **obce**. Obec ve své samostatné působnosti spolupracuje s krajem na realizaci programu rozvoje daného kraje, podporuje podnikatele a jejich aktivity, které jsou důležité pro rozvoj regionu, a může se sdružovat s okolními obcemi za účelem plnění společných programů rozvoje (KADERÁBKOVÁ, 2008, s. 161). Na rozvoj venkova mohou mít velký vliv i obcí zřizované organizace, jako jsou školy, kulturní či sportovní organizace a další (BINEK, 2009, s. 49).

Za účelem rozvoje venkovského regionu jsou zakládány **místní akční skupiny (MAS)**. Tato uskupení jsou zřizována v rámci čtvrté osy Programu rozvoje venkova, tzv. osy LEADER. MAS fungují na principu partnerství mezi veřejnou správou, společenstvím občanů, neziskových organizací a místních podnikatelů a společně spolupracují na rozvoji venkova a zemědělství s pomocí prostředků získávaných z Evropské Unie (BINEK, 2009, s. 50).

K rozvoji svou činností přispívají také **podnikatelé**, kteří vytvářejí pracovní místa pro obyvatele obce a poskytují obyvatelům služby potřebné k uspokojování jejich potřeb.

Důležitou součástí rozvoje obcí (obzvláště venkovských) jsou **spolky a zájmová sdružení**. Ty svou aktivitou pomáhají vytvářet a udržovat kulturní a společenský život v obci a přispívají ke zkvalitnění života obyvatel obce. V neposlední řadě jsou aktéry na lokální úrovni samotní **obyvatelé obce**. Mezi aktivními obyvateli na vesnicích zatím stále převažují starousedlíci. Ti si uvědomují lépe než přistěhovalci důležitost lokality, ve které bydlí, a často se angažují ve veřejné správě nebo v činnostech spolků a přispívají svými znalostmi k rozvoji obce. Kontrastní skupinou ke starousedlíkům jsou rekreanti – chataři a chalupáři, kteří by mohli vnést nový náhled do rozvoje obce a pomoci k její regeneraci, ale většinou se do činností obce nezapojují. Rekreanti někdy bývají pro obec spíše přítěží, protože vzhledem k sezónnosti svého pobytu nepřinášejí obci dostatek financí a naopak kladou na obec často velké nároky z hlediska svých požadavků (BINEK, 2009, s. 53).

5.4.1 Lokální kultura a její aktéři

Lokální kultura se od samotné kultury liší tím, že je spjatá s určitým místem a časem. Je to specifická subkultura relativně malých územních společenství. Podoba lokální kultury závisí na sociálním mikroklimatu (potřebách, hodnotách a vzdělanosti místních obyvatel, na tradicích, historických souvislostech atd.), které je specifické pro každou obec (HEŘMANOVÁ, PATOČKA, 2008, s. 63 a 82).

Prvky lokální kultury se dělí na **hmotné a nehmotné**. Hmotnými prvky lokální kultury jsou stavební kulturní památky, tj. lidová architektura, sakrální památky, feudální architektura atd. Mezi ostatní prvky hmotné lokální kultury patří např. umělecké a ostatní hmotné památky, drobné artefakty, kulturní krajina a historické zahrady a parky, archeologické památky a z hlediska území jedinečná fauna a flóra (HEŘMANOVÁ, PATOČKA, 2008, s. 66).

Z pohledu této bakalářské práce je ovšem důležitější lokální kultura nehmotná. Nehmotné prvky jsou představovány „*převažujícím způsobem života, náboženským a spolkovým životem, tradičními zvyky a oslavami a ostatními nemateriálními složkami lokální kultury*“ (HEŘMANOVÁ, PATOČKA, 2008, s. 79). Tam, kde zájem o náboženský život již úplně vymizel, může být jeho náhradou život spolkový. **Spolkový život** spojuje obyvatele obce a udržuje místní tradice a zvyky. Mezi nejznámější, dodnes udržované zvyky patří např. stavění májky, masopustní průvody, velikonoční koleda, pálení čarodějnic, mikulášská nadílka a vánoční zvyky (HEŘMANOVÁ, PATOČKA, 2008, s. 80).

Aktéry lokální kultury mohou být jak samotní rezidenti obce, tak i jejich nejrůznější sdružení, chataři a chalupáři, místní umělci, významní solitéři, instituce veřejné správy nebo neziskové organizace. Nejvýznamnější činností aktérů lokální kultury je jejich spontánní spolková činnost, kterou vyvíjejí. Tato činnost vychází z potřeby seberealizace, společných zájmů a potřeby udržovat tradice (HEŘMANOVÁ, PATOČKA, 2008, s. 82).

Typickými lokálními aktéry, kteří ovlivňují společenský život v obci, jsou **zájmové organizace** (např. svaz zahrádkářů, myslivců či sběratelů, tělovýchovná jednota, sokol atd.). Na společenský život v obci mají také vliv **politické strany** a **církev**. Mezi

nejaktivnější lokální aktéry tradičně patří **sdružení dobrovolných hasičů**, kteří nejenže ochraňují obec před požáry, ale navíc se často podílejí na organizaci společenských a kulturních akcí. O kulturu a udržování tradic v obci se starají i **zájmové kroužky** a taneční, pěvecké či divadelní amatérské soubory, které bývají nejčastěji zřizovány místní školou (HEŘMANOVÁ, PATOČKA, 2008, s. 83).

5.5 Aktivita aktérů

Aby byl aktér aktérem, musí být aktivní, měl by tedy projevovat nějakou aktivitu. Aktivita, jinými slovy činnost, jednání, konání či působení, je specifická forma lidského chování zaměřená většinou na dosažení nějakého cíle. V nejširším smyslu je to každé funkčně zaměřené chování nebo proces, v užším smyslu se jedná o aktivní vztah individua nebo skupiny k vnějšímu prostředí, ať už sociálnímu nebo přírodnímu, který předpokládá stanovení cíle, použití určitých prostředků k jeho dosažení a obvykle také pravidla, kterými se tento proces řídí.

Činnost je nutno odlišovat od chování. Chování je reakce organismu na duševní, fyzický či biologický stav organismu a nemá přímou vazbu na vědomí a myšlení, zatímco činnost je aktem vědomé vůle, a je založená na naučeném myšlení, cítění a jednání.

Dvěma nejvýznamnějšími teoriemi o aktérech a jejich činnostech jsou teorie Tacotta Parsonse a Alaina Touraina. Parsons považuje za aktéra jednotku sociálního systému, tedy individuálního člověka s jeho potřebami, motivy a postoji. Tento aktér jedná podle svých rolí a sociálního statusu. Podle teorie A. Touraina aktér představuje čínorodý subjekt sociálního dění – subjekt s akčním přístupem k sociální skutečnosti. Aktéry, na které je zaměřena tato práce, spíše vystihuje Tourainův aktér činný a konající než Parsonsův aktér svázaný sociální rolí a statusem (MAŘÍKOVÁ, PETRUSEK, VODÁKOVÁ, 1996, s. 158).

5.6 Spolky a občanská sdružení

Občanské sdružení je nestátní nezisková organizace založená za nějakým účelem. Kromě pojmu občanské sdružení existuje i termín spolek. Oba pojmy jsou v podstatě totožné, ale pojem spolek lépe vyjadřuje svou podstatu, kterou je společná realizace

stanovených cílů (SKOVAJSA, 2010, s. 191). Nový občanský zákoník zavádí přímo právní formu zapsaný spolek.

Podle Listiny práv a svobod má právo na sdružování každý člověk. Pokud osoby, které se sdružují, chtějí své sdružení formalizovat, postupují dále podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů. Tomuto zákonu se také jinak říká spolkové právo. Jeho základním principem je dobrovolnost. „*Nikdo nesmí být nucen ke sdružování, k členství ve sdruženích ani k účasti na jejich činnosti. Ze sdružení může každý svobodně vystoupit*“ a „*Nikomu nesmí být občansky na újmu, že se sdružuje, že je členem sdružení, že se účastní jeho činnosti nebo jej podporuje, anebo že stojí mimo ně*“ (Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů).

Sdružování ve spolcích má již dlouholetou tradici. V 19. století (obzvláště po liberalizaci rakouského politického systému v roce 1860) se občanské sdružování rychle rozvíjelo a postupně začalo převládat nad sdružováním náboženským. Hned v roce 1861 vznikl dodnes fungující pěvecký spolek Hlahol a o rok později tělocvičný spolek Sokol. Významným mezníkem pro spolky byl rok 1867, kdy byl přijat nový zákon o spolčování, který ustanovil, že zakládání spolků nemusí být povolováno státem, ale funguje pouze na principu ohlašování. Tento zákon platil až do roku 1951. Od začátku 20. století se nárůst spolků v českých zemích zrychloval, s výjimkou útlumu během první a druhé světové války. Po válkách probíhala obnova spolků. V roce 1951 byl v komunistickém Československu vydán zákon č. 68/1951 Sb., o dobrovolných organizacích a shromážděních. Spolky, které komunistickému režimu nevyhovovaly, byly zrušeny nebo převedeny do jiné formy. Po demokratizaci v roce 1989 se počet občanských sdružení začal opět prudce zvyšovat. Jejich počet se ustálil v letech 2002 – 2007, kdy existovalo přibližně 74 000 organizací (SKOVAJSA, 2010, s. 50 – 58, 118).

Na tomto místě končí teoretická část bakalářské práce, v jejíchž kapitolách byly objasněny nejdůležitější pojmy týkající se problematiky regionálního a rurálního rozvoje se zřetelem na endogenní přístup. S endogenním přístupem souvisejí aktéři a jejich aktivity, kterými se zabývala předchozí (pátá) kapitola. Především na tuto kapitolu naváže následující empirická část práce, která se bude zabývat již konkrétními aktéry a jejich činnostmi ve sledované obci Jarošov nad Nežárkou.

6 Sekundární analýza dat o lokálních aktérech a jejich aktivitách v obci Jarošov nad Nežárkou

V této části bakalářské práce bude provedena sekundární analýza dat o aktérech a jejich aktivitách v obci Jarošov nad Nežárkou, k čemuž je zapotřebí porozumět současnému společenskému stavu v obci. Nejprve bude charakterizována obec Jarošov nad Nežárkou z pohledu geografického, historického i demografického. Obec bude také zhodnocena po stránce občanské vybavenosti. Poté bude následovat již zmiňovaná sekundární analýza dat o aktérech a jejich aktivitách vyplývající z informací získaných o nich z internetových stránek obce, kroniky obce, obecního zpravodaje či přímo od samotných aktérů.

6.1 Obec Jarošov nad Nežárkou

Obec Jarošov nad Nežárkou se nachází v Jihočeském kraji v okrese Jindřichův Hradec. Od tohoto města, které je pro Jarošov také příslušnou obcí s rozšířenou působností i pověřenou obcí, je Jarošov nad Nežárkou vzdálen přibližně osm kilometrů, dvacet kilometrů jej pak dělí od rakouských hranic. Jarošov leží na soutoku dvou říček, Kamenice a Žirovnice, které tu tvoří Nežárku. Díky té získala obec před devadesáti lety přídomek „nad Nežárkou“, který odlišuje Jarošov od ostatních obcí stejného jména. Jméno obce bylo oficiálně změněno 23. 6. 1923 výnosem ministerstva vnitra.

Jarošov nad Nežárkou i se svými sedmi místními částmi zaujímá rozlohu 27,77 km² a leží 476 metrů nad mořem. Místními částmi obce jsou Hostějeves – což je podle archeologického nálezu možná nejstarší místní část obce, Kruplov – malá osada s mlýnem, Lovětín – původně špitálská obec, Matějovec – osada ležící na okraji bývalých Sudet, Nekrasín – rodiště spisovatele Františka Pravdy, podle kterého byla pojmenována obecní knihovna v Jarošově, nejmenší místní část Pejdlova Rosička a Zdešov, který je nejvzdálenější částí obce.

Název obce „Jarošov“ (ve starých listinách psáno jako Jarresov) je spojován s rytířem Jarošem. Rytíř vlastnil tvrz, která stála na místě dnešní fary. V souboji s rytířem ze sousedního Lovětína byl ale Jaroš zabit a následně pochován pod kostelem – tak to alespoň uvádí pověst. Jarošov nad Nežárkou patří mezi nejstarší obce na Jindřichohradecku, pravděpodobně existoval již kolem roku 1148. První písemná

zmínka o něm však pochází až z roku 1340 v souvislosti s křížovou výpravou proti Valdenským. Jarošov byl dále svědkem husitských výprav a třicetileté války. Významný byl pro obec rok 1658, kdy dostala Jarošovská rychta do své pečeti část slavatovského erbu – vpravo hledícího medvěda držícího korunovanou přilbici. Tento výjev je dodnes součástí oficiálního znaku obce. V roce 1683 vesnicí procházela saská armáda na pomoc v boji proti Turkům a jarošovští museli vojáky zásobovat z vlastních zdrojů, což bylo pro celou obec velmi vyčerpávající. Roku 1720 se přes Jarošov přehnala vichřice a poškodila střechu kostela, která do té doby měla baňatý tvar – po opravě získala klasický špičatý tvar, který má i v současnosti. Další důležitou událostí v historii obce bylo postavení kamenného mostu se třemi oblouky přes řeku Kameničku, v roce 1886 začal v obci kvůli častým požárům fungovat sbor dobrovolných hasičů, o rok později projel kolem Jarošova první vlak, roku 1890 byla v obci zřízena pošta a v roce 1901 četnická stanice (Kronika obce Jarošova nad Nežárkou I., II., 1941).

Podle nejnovějších údajů z Českého statistického úřadu žije v dnešní době v Jarošově 1087 obyvatel, v docela vyrovnaném poměru 555 mužů a 532 žen. Mísí se zde starousedlíci s nově přistěhovalými (zejména z jindřichohradeckých sídlišť), kterých je v Jarošově díky zástavbě nových rodinných domků hojný počet.

V obci jsou dvě stravovací zařízení – hospoda a motorest, která zároveň slouží jako místa, kde se mohou lidé setkávat. V centru obce se nachází nezbytná samoobsluha a nechybí tu ani pěkná cukrárna. Je tu mateřská a základní škola a funguje zde dobře vybavená knihovna. V obci je samozřejmě i obecní úřad a pošta. Jediná důležitá věc, která v obci chybí, je praktický lékař, ale vzhledem k dobrému dopravnímu spojení (jak autobusovému, tak vlakovému) není problém zajet za ním do nejbližšího města. Co se sportovního vyžití týče, je zde fotbalové hřiště, tělocvična s víceúčelovou halou a kurty pro tenis a volejbal. K dispozici je tu také sauna či sportovní střelnice a nedaleká pískárna slouží ke koupání a rybaření. Z Jarošova se dají pořádat výlety do okolí, obcí vede několik cyklistických tras, které se dají k tomuto účelu využít.

6.2 Aktéři a jejich aktivity

Aktéři působící v obci byli pro větší přehlednost uspořádáni do tabulky a rozčleněni podle toho, do jakého sektoru (veřejný, podnikatelský, neziskový) patří a zda se jedná o aktéry kolektivní či individuální.

Tab. 2 Rozdělení aktérů v Jarošově nad Nežárkou

Typ aktéra	Sektor			
	Veřejný	Podnikatelský	Neziskový	
Kolektivní	Obec Jarošov nad Nežárkou	Auto Bejda	AVZO Jarošov nad Nežárkou Český svaz včelařů ÚI Jarošov	
		Bohemia Vittae	Jarošovská krojová družina	
		COOP minimarket Tuty	Jarošovská Sopka	
		Čerpací stanice Janout	Jarošovská šlapka Klub čilých seniorů	
		Dočeš a.s.	Klub přátel jarošovské Káči	
		Expo I-těžařské práce	M2T	
		Základní a mateřská škola	Felix Agro a.s.	Myslivecké sdružení Nežárka Rakouští chrti sira Henryho
	Fire Com – výroba a prodej topenářské techniky		Římskokatolická farnost Jarošov nad Nežárkou	
	Jihotvar Beton s.r.o.		Sbor dobrovolných hasičů	
	Pravdova knihovna	Jihotvar Keramika s.r.o.	Společenství příznivců obce Jarošova nad Nežárkou	
		Penzion Ranč s.r.o.	o.s. Srdce Jarošova	
		Sýrárna bratří Brunnerů	The Mammoth Hunters	
		ZD Rodvínov	TJ Sokol Jarošov nad Nežárkou	
		ZZN Pelhřimov a.s.		
	Individuální		Autobazar Bednář	Vlasta Nejedlá
			Cukrárna Pralinka	
			Hospoda Pod Kostelem	
		Keramická dílna Míla Bínová		
		Penzion Samorost		
		Pilařské práce a sušení dřeva Václav Tůma		
		Psí salon Beruška		
		Specializovaný maloobchod Jaroslava Bejdová		
		Svářecí technika – náradí Vlastimil Kostka		
		Tesařství Čejnovi		
		Truhlářství Bejdovi		
		Truhlářství TOP Karel Tůma		

Zdroj: Vlastní zpracování

K aktérům veřejného sektoru patří obec, základní a mateřská škola a Pravdova knihovna. Obec pořádá během roku pravidelně několik společenských akcí – v květnu se v prostorách knihovny koná Vítání občánků, každoročně v říjnu obec organizuje Setkání seniorů v jarošovské sokolovně, spoluorganizuje dětský den a snaží se nějakým způsobem podílet se i na dalších akcích, které pořádají místní spolky a organizace. Nejvýznamnější událostí v roce 2013 byly Obecní slavnosti – oslava 90 let, které

uplynuly od doby, kdy Jarošov získal přídomek „nad Nežárkou“. Akce byla zároveň spojena s prvním setkáním rodáků a podílela se na ní většina aktérů z Jarošova. Starosta Jarošova se pravidelně účastní odemykání a zamykání řeky Kameničky, společně se starosty Včelnice a Kamenice. Základní a mateřská škola pořádají různé aktivity pro děti – výlety, naučné pořady, vánoční jarmark, Den Země atd. V obecní knihovně pojmenované po spisovateli Františku Pravdovi, který se narodil v Nekrasíně, se celoročně konají výstavy a besedy. Knihovna je napojena na internet a slouží jako informační a komunikační centrum obce. V knihovně mají zázemí některé jarošovské spolky a vznikl tu Klub čilých seniorů. Knihovna také spolupracuje s mateřskou a základní školou a podporuje čtenářství u dětí. Knihovnice a starostové z Jarošova a dalších tří blízkých obcí se každý rok účastní Setkání dětských čtenářů, knihovnic a starostů.

Podnikatelský sektor v Jarošově co do počtu převažuje nad aktéry ostatních sektorů, ačkoliv není společensky zdaleka tak aktivní, jako aktéři sektoru veřejného a neziskového. Jsou zde zemědělsky zaměřené, dřevozpracující i jiné podniky, tradici tu má keramika a zastoupeny jsou tu i služby. Z aktivních aktérů lze zmínit hospodu Pod Kostelem, kde se obyvatelé scházejí, majitel prostory hospody propůjčuje ke zkoušení Krojové družiny, konají se zde zábavy a společenská setkání a schází se zde Klub přátel jarošovské Káči a Jarošovská Sopka. Ostatní podnikatelé se do společenského života obce zapojují spíše formou sponzorských darů nebo jiné pomoci pořadatelům akcí.

Veřejným a podnikatelským sektorem se ale tato bakalářská práce více zabývat nebude. Zaměří se výhradně na sektor neziskový a v něm konkrétně na spolky, kterých je v Jarošově nad Nežárkou poměrně vysoký počet. Kromě spolků v Jarošově vznikly i tři hudební skupiny – M2T, Rakouští chrti sira Henryho a The Mammoth Hunters, které vystupují na velkém množství akcí pořádaných v Jarošově. Dále zde také působí Římskokatolická církev.

6.3 Jarošovské spolky

V následující části práce jsou charakterizovány spolky působící v Jarošově nad Nežárkou. U každého spolku je popsána jeho podstata a hlavní činnost, organizační struktura, počet členů a jejich složení (věkové a genderové), nejdůležitější události v historii spolku a aktivity za poslední tři roky, tzn. rok 2011, 2012 a 2013.

Pořádané akce jsou pro zpřehlednění zapsané v tabulkách. Pokud se akce konala minimálně ve dvou letech ve sledovaném období, je označena buď jako pravidelná, v případě že se opakuje ve stejném termínu či v pravidelných intervalech, nebo jako nepravidelná, jestliže se sice koná opakovaně, ale v různých termínech. Pakliže byla akce uspořádána ve sledovaném období jen jednou, je označena jako mimořádná. Aktivity jsou dále děleny podle typu akce na kulturní, kam se řadí umělecké zážitky, hudební vystoupení, plesy atp., folklórní, které udržují tradice, sportovní, které jsou založeny na fyzickém výkonu člověka a obvykle mají jasně daná pravidla, zábavné akce k zpříjemnění volného času obyvatel - může se jednat o hry a soutěže či setkání lidí za účelem bavit se. Dalším typem jsou akce veřejně prospěšné, jako jsou různé brigády, úklid či sběr. Nezařaditelné akce jsou v tabulce označeny jako jiné. Třetí členění dělí akce podle jejich zaměření na veřejnost nebo na členy spolku.

Pro lepší přehlednost jsou spolky na úvod představeny v následující tabulce. Spolky jsou zde rozděleny na tradiční a novodobé. Za novodobé jsou v tomto případě považovány spolky založené po roce 1989. Dále jsou tu spolky děleny podle toho, jestli se zaměřují více na své členy, nebo na veřejnost.

Tab. 3 Spolky v Jarošově nad Nežárkou

Název spolku	Rok vzniku	Počet členů	Složení členů	Typ spolku	Zaměření spolku
AVZO Jarošov nad Nežárkou	1990 ¹³	48	spíše muži	tradiční	na členy
Jarošovská krojová družina	1937	30	muži, ženy, děti	tradiční	na veřejnost
Jarošovská Sopka	2011	53	muži, ženy	novodobý	na veřejnost
Jarošovská šlapka	2007	3	muži	novodobý	na veřejnost
Klub čilých seniorů	2006	12	ženy	novodobý	na obojí
Klub přátel jarošovské Káči	2001	27	muži, ženy	novodobý	na obojí
Myslivecké sdružení Nežárka	1991 ¹⁴	12	spíše muži	tradiční	na obojí
Sbor dobrovolných hasičů	1886	71	muži, ženy, děti	tradiční	na obojí
Společenství příznivců obce Jarošova nad Nežárkou	2005	3	muži	novodobý	na členy
Srdce Jarošova	2009	8	muži, ženy	novodobý	na veřejnost
TJ Sokol Jarošov nad Nežárkou	1920	58	muži, ženy, děti	tradiční	na obojí

Zdroj: Vlastní zpracování

¹³ AVZO Jarošov nad Nežárkou vzniklo ze Svazarmu, který začal v Jarošově působit okolo roku 1951.

¹⁴ Myslivecké sdružení Nežárka vzniklo rozdělením původního mysliveckého sdružení Skopce.

6.3.1 AVZO Jarošov nad Nežárkou

Organizace AVZO Nežárka, člen Asociace víceúčelových základních organizací technických sportů a činností České republiky (AVZO TSCČ ČR), byla v Jarošově založena v roce 1990. Asociace vznikla z bývalého Svazarmu, což byl Svaz pro spolupráci s armádou. Hlavním zaměřením a specializací jarošovské organizace je střelectví. V dnešní době má AVZO 48 členů, šest z nich tvoří výbor, který se schází jednou měsíčně, aby projednal důležité věci, jednou za rok se pak koná výroční schůze. Organizace sídlí ve střelnici v bývalém lomu.

Pořádané akce

V lomu je pořádán dětský den tzv. pohádkový les v lomu, na kterém AVZO spolupracuje s dalšími spolky, jednou ročně sem jezdí děti z hasičského oddílu na soustředění a střelnice také slouží jako zázemí závodu Jarošovská šlapka. V květnu pořádají členové sdružení střeleckou soutěž O putovní pohár AVZO Jarošov a na podzim se koná střelecké klání s myslivci. Jednou za čas probíhají na střelnici brigády.

Tab. 4 Akce pořádané sdružením AVZO Jarošov nad Nežárkou

Název akce	Pravidelnost akce	Typ akce	Frekvence konání	Měsíc konání	Zaměření akce	Spolupořadatel
Dětský den	pravidelná	zábavná	1x ročně	červen	na veřejnost	ZŠ a MŠ, Obec, Srdce Jarošova
O putovní pohár AVZO Jarošov	pravidelná	sportovní	1x ročně	květen	na členy	
Střelecké klání s myslivci	pravidelná	sportovní	1x ročně	listopad	na členy	Myslivecké sdružení Nežárka
Brigády	nepravidelná	veřejně prospěšná			na členy	

Zdroj: Vlastní zpracování

6.3.2 Jarošovská krojová družina

Začátky Jarošovské krojové družiny sahají až k období vzniku první československé republiky. V té době využila národopisná pracovnice Anna Skálová z Jarošova vlny zájmu o český folklór a společně s dalšími nadšenci začala obnovovat blatské kroje¹⁵.

¹⁵ „Jejich skladba i forma je starobylá, ale rozvinutá do košatých tvarů, vzorů výšivek a kultivované barevnosti. Kroj, především sváteční, je vyvážený v páru oblečení. Dominuje v něm kombinace zelené, žluté a sytě růžové barvy. Zelená se objevuje na vlněných kusech ženského a mužského oblečení – sukních, kabátech, živůtcích, žlutá na mužských kalhotách z jelení kůže. Obě barvy spolu s červenou pak tvoří nesčetné variace ornamentálních výšivek na bílém plátně ženských zástěr, rozměrných plen, na

Jarošovská krojová družina začala vystupovat již v roce 1924. V té době ještě neformální skupina nacvičovala svá první hudební vystoupení v jarošovské sokolovně a předváděla je na různých slavnostech. V roce 1937 byla Jarošovská krojová družina oficiálně ustanovena jako volné sdružení. Vedoucími družiny byli Anna Skálová a starosta Jarošova Josef Mikl. Autorkou scén předváděných na vystoupeních družiny byla místní talentovaná spisovatelka Klára Hůlková. Scény jako „Doderky na Blatech“, „Jarošovská pomlázka“ či „Návštěva u rychtáře v Jarošově“ zahrnovaly ukázky národopisných tanců, písní a krojů.

Jarošovská krojová družina nevystupovala jen v Jarošově a okolí, ale i v jiných městech. Významným úspěchem byla řada živých vystoupení v Českém rozhlase v Praze. Vrcholem činnosti Jarošovské krojové družiny bylo vystoupení v pražské Lucerně v roce 1940. Po druhé světové válce a nástupu komunistů k moci byla činnost krojové družiny utlumena.

Obnovy se krojová družina dočkala až v roce 2004. Prvotním impulsem byl nápad Mileny Kodýmové (jarošovská knihovnice) pohovořit o blatském kroji a Jarošovské krojové družině na vycházce za Františkem Pravdou do Nekrasína. Nakonec se tam sešlo několik potomků předešlých členů v krojích, předvedli kolonu s českou besedou a několik písní doprovázených dudákem. Vytvořila se skupina lidí, kteří začali obnovovat tradici Jarošovské krojové družiny, v čele s paní Vlastou Nejedlou, dcerou zakladatele družiny Josefa Mikla.

Družina začala opět vystupovat a svým zpěvem a tancem těšit své okolí. Krojová družina je oficiálně součástí občanského sdružení s názvem Společenství příznivců obce Jarošova¹⁶. Svou činností splňuje jednu z myšlenek sdružení - šíření kultury.

V současné době má družina okolo 30 členů z Jarošova i z okolních obcí. Za doprovodu dud a harmoniky zde tančí a zpívají ženy, muži i děti ve věkovém rozpětí od 8 do 69 let.

košilích a dalších oděvních součástkách” (Za krojem a tancem, 2008, s. 5). Skálová při obnově krojů vycházela ze sbírek a vzorníků několika hradeckých měšťanů a muzeí v Jindřichově Hradci, Soběslavi, Táboře a v Praze, překreslovala původní vzory a společně s dalšími dobrovolnicemi vytvářela nové kroje.

¹⁶ Společenství příznivců obce Jarošova nad Nežárkou je sdružení čítající tři členy, kteří posledních pět let mapují historii Jarošova a jeho místních částí a snaží se o záchranu drobných památek – podařilo se jim obnovit již 14 křížků. Sdružení ale nepořádá žádné společenské akce, proto se jím tato bakalářská práce dále zabývat nebude.

Hlavní vedoucí družiny je Marie Šlechtová, Vlasta Nejedlá obstarává sponzory a další organizační záležitosti.

Družina od začátku roku zkouší pravidelně každých 14 dní, aby nacvičila nové vystoupení na hlavní událost roku, folklórní festival v Jindřichově Hradci. Nacvičuje se buď v sále v Hospodě Pod Kostelem, na obecním úřadě nebo v knihovně či v sokolovně, podle toho, kde je zrovna volno.

Na vystoupeních členové vystupují v 90 let starých krojích, které má většina členů družiny doma, zděděné po předcích. Vlastnit kroj ovšem není podmínkou členství, paní Vlasta Nejedlá, která má doma velkou sbírku krojů po svém otci, je ráda zapůjčí. Pro mladá děvčata, která nejvíce tančí, byly pořízeny nové pracovní kroje, aby se při tanci tolik neničily ty staré.

Pořádané akce

Jarošovská krojová družina během roku vystupuje na velkém množství akcí – v domovech důchodců, na setkáních seniorů, na folklórních festivalech především v okolních obcích a městech, a dále vystupuje na různých slavnostních událostech, jako jsou např. slavnosti obce, den matek a jiné. Velkým úspěchem byla pro krojovou družinu možnost vystoupit na proslulém folklórním festivalu ve Strážnici.

Krojová družina je pořadatelem Festivalu folklórních souborů v Jindřichově Hradci, který se koná předposlední sobotu v červenci. Festival je zahájen krojovým průvodem a tancem české besedy a následuje vystoupení jednotlivých folklórních souborů, kterých se obvykle sejde okolo pěti či šesti. Spolupořadatelem je hradecké muzeum, které se stará o propagaci akce. Na festival přispívá Jindřichův Hradec – ten zapůjčuje i vybavení, obec Jarošov nad Nežárkou, drobní sponzoři a krajský úřad.

Velký úspěch mělo Adventní vystoupení krojové družiny konané před Vánoci. Akce v minulém roce začala v lidmi nabitě Hospodě Pod Kostelem povídáním o vánočních tradicích, krojová družina vystoupila s pásmem „Od Kateřiny k Vánocům“, dále následoval zvonečkový průvod, rozsvěcování vánočního stromečku a zpívání koled.

V lednu se obvykle pořádají tzv. posezení s krojovou družinou, při kterých krojová družina vystoupí, zhodnotí minulý rok a plánuje další vystoupení. Momentálně družina chystá ve spolupráci s knihovnou velikonoční výstavu a vymýšlí velikonoční pásmo.

Tab. 5 Akce pořádané Jarošovskou krojovou družinou

Název akce	Pravidelnost akce	Typ akce	Frekvence konání	Měsíc konání	Zaměření akce	Spolupořadatel
Vystoupení	nepravidelná	folklórní	vícekrát za rok		na veřejnost	
Festival folklórních souborů	pravidelná	folklórní	1x ročně	červenec	na veřejnost	Muzeum Jindřichohradecka
Adventní vystoupení	pravidelná	folklórní	1x ročně	prosinec	na veřejnost	
Posezení s krojovou družinou	pravidelná	folklórní /zábavná	1x ročně	leden	na veřejnost	

Zdroj: Vlastní zpracování

6.3.3 Jarošovská SOPKA

Občanské sdružení Jarošovská Sopka neboli Sdružení občanů podporující kulturní akce vzniklo v roce 2011, a je tak nejmladším sdružením v Jarošově. Sdružení navázalo na zaniklé Kamenické divadlo. Při založení měl spolek 53 členů z řad mladších i starších obyvatel Jarošova nad Nežárkou a okolí, v dnešní době jeho členská základna čítá již okolo 60 členů. Cílem sdružení je pořádání kulturních akcí, především Kácení máje a Jarošovského rockování. Pořádání akcí plánují v hospodě Pod Kostelem, kde se členové scházejí.

Pořádané akce

Stavění máje se každoročně koná 30. dubna, májka se předtím musí připravit a ozdobit. Ve stejný den se také pálí čarodějnice (za dohledu hasičského sboru). Kácení máje pak probíhá na začátku června. Vždy je k němu připravená scénka a doprovodné akce pro děti a večer v sokolovně je zábava, na které hrají místní kapely.

Druhou velkou akcí, kterou Jarošovská Sopka pořádá, je Noc rockových nadějí. Takzvané jarošovské rockování se stává již tradiční každoroční kulturní událostí, v roce 2013 se uskutečnil už pátý ročník této akce. Rockování se koná v jarošovské sokolovně a vystupují na něm rockové a punkové kapely nejen z Jarošova a okolí, ale i ze vzdálenějších měst České republiky. Během večera vystoupí obvykle čtyři skupiny. Stálíci mezi vystupujícími jsou kapely Tragedis a M2T Band.

Kromě těchto velkých akcí pořádají během roku i menší zábavy, již tři roky pomáhají paní Vlastě Nejedlé s organizací koncertu dechové skupiny Babouci, a pomáhají i na

akcích pořádaných jinými místními spolky. V tomto roce plánují přivést do Jarošova známou českou rockovou skupinu Katapult.

Tab. 6 Akce pořádané sdružením Jarošovská Sopka

Název akce	Pravidelnost akce	Typ akce	Frekvence konání	Měsíc konání	Zaměření akce	Spolupořadatel
Kácení máje	pravidelná	folklórní /zábavná	1x ročně	červen	na veřejnost	
Noc rockových nadějí	pravidelná	kulturní	1x ročně	říjen	na veřejnost	
Koncert Babouků	pravidelná	kulturní	1x ročně	červenec	na veřejnost	Vlasta Nejedlá
Taneční zábavy	nepřavidelná	kulturní	vícekrát za rok		na veřejnost	

Zdroj: Vlastní zpracování

6.3.4 Jarošovská šlapka

Jarošovská šlapka je cyklistický závod, který v Jarošově pořádá občanské sdružení stejného jména. Toto sdružení bylo oficiálně založeno v květnu roku 2007, především kvůli lepším možnostem dohodnutí smluv o reklamě a sponzorství. V současnosti má Jarošovská šlapka, o.s. 3 členy. Každý z nich má pravomoc jednat jménem sdružení ve všech záležitostech.

Nápad uspořádat cyklistický závod v okolí Jindřichova Hradce vznikl v roce 2005. Tvůrci nápadu – dva nadšenci pro cyklistiku, chtěli, aby i cyklisté, pro které není cyklistika hlavním sportem a je pro ně obtížné dopravit se na vzdálenější závody, měli kde jezdit. Zároveň byla akce pojata jako setkání cyklistů z okolí. První závod, který se uskutečnil hned v témže roce, byl pojat spíše jako vyjížďka než jako opravdový závod. Na startu se sešlo 50 cyklistů různých kategorií – od opravdových závodníků s ambicemi na vítězství až po lidi, kteří se jeli projet spíš jen tak pro zábavu. Od té doby se závod jel každý rok.

V průběhu let závodníků přibývalo, proto byl v roce 2012 stanoven maximální počet 300 účastníků s ohledem na kapacitní možnosti areálu. V roce 2013 vyjel na trať rekordní počet 263 závodníků. Tentýž rok se také poprvé soutěžilo o pohár starosty Jarošova nad Nežárkou. Cena je určena nejrychlejšímu obyvateli Jarošova. Zazávodit si

na Jarošovskou šlapku v průběhu všech ročníků přišli i někteří známí sportovci, jako např. hokejista Jan Marek či bronzový medailista ze Sydney, triatlonista Jan Řehula¹⁷.

Přípravy na závod začínají přibližně tři měsíce předem. Musí se vyjednat povolení o průjezdu cyklistů po celé délce trati, trať před závodem vyčistit a označit, sehnat dostatek dobrovolníků, kteří budou zajišťovat nebezpečná místa na trase, zajistit zázemí pro cyklisty (na střelnici AVZO), připravit dostatek jídla a pití atd. S přípravou závodu členům sdružení pomáhají jejich kamarádi a dobrovolníci z Jarošova, pořadatelé spolupracují také s obcí a dalšími občanskými sdruženími, např. Jarošovská Sopka zapůjčuje stany.

Pořádané aktivity

Závod je určen pro horská a krosová kola a jede se obvykle poslední červencovou sobotu. Pro účastníky jsou připravené dvě tratě – krátká měřicí 30 km a dlouhá, která má 50 km. Závodit se dá v různých kategoriích – konkrétně muži/ženy: do 20 let, 21-35 let, 36-50 let, 51 a více let. Startovné činilo během let 200 – 300 Kč, děti do 15 let platí 50 Kč. Sraz a celé zázemí závodu je vždy v areálu jarošovské střelnice. Pro rodiče s dětmi, kteří si trať chtějí projet sami, je připravena „dětská školka“, ve které se o děti postará paní učitelka. Po dokončení závodu bývá na střelnici tombola a předávání cen vítězům a večer program s živou hudbou – pravidelně vystupují Rakouští chrti sira Henryho a další kapely.

Závod je zatím jediná pravidelně pořádaná akce tohoto sdružení, ale do budoucna jeho členové uvažují o rozšíření svých aktivit o běžkařský závod či MTB zimní sprint a zvažují také možnost založení dětského cyklistického oddílu.

Tab. 7 Akce pořádané sdružením Jarošovská šlapka

Název akce	Pravidelnost akce	Typ akce	Frekvence konání	Měsíc konání	Zaměření akce	Spolupořadatel
Jarošovská šlapka	pravidelná	sportovní	1 x ročně	červenec	na veřejnost	AVZO Jarošov nad Nežárkou

Zdroj: Vlastní zpracování

¹⁷ Zdroj: Webové stránky sdružení Jarošovská šlapka, <http://www.slapka.ic.cz/index.php>

6.3.5 Klub čilých seniorů

Klub čilých seniorů založila v roce 2006 jarošovská knihovnice paní Milena Kodýmová. Klub má v současnosti 12 členů, respektive členek, neboť momentálně jsou ve sdružení samé ženy. Členem se může stát každý starší obyvatel Jarošova a okolí, který chce být aktivní. Jelikož klub vede knihovnice, je klub velmi propojen s knihovnou. Většina členek je zároveň náruživými čtenářkami. Členky se scházejí v knihovně, aby si spolu popovídaly a poseděly u pohoštění, které si připraví. Paní Kodýmová pro ně k posezení přichystá zábavný program.

Jindy se scházejí kvůli přípravě a nacvičování dramatických scének na různá vystoupení – každý rok je ve znamení nějakého výročí či události spojené s Jarošovem nad Nežárkou a tohoto tématu se pak týká většina vystoupení a jiných aktivit klubu v daném roce. V roce 2010 to bylo výročí Sokola, v roce 2011 měla 125. výročí knihovna, v roce 2012 bylo 130. výročí Ochotnického divadla a rok 2013 byl ve znamení obecních slavností.

Pořádané akce

Každý rok Klub čilých seniorů ve spolupráci s knihovnou a dalšími spolky pořádá pouťovou vycházku, která se koná na svátek Cyrila a Metoděje. Stejně jako ostatní vystoupení se i pouťová vycházka týká daného tématu – např. v roce 2011 se konala knihovnická vycházka a o rok později se konala divadelní pouťová vycházka Krok za krokem s ochotníky. Klub čilých seniorů si někdy samostatně, jindy společně s dětským dramatickým kroužkem připraví divadelní scénky, které potom předvedou přihlížejícím divákům během procházky na různých místech Jarošova. K programu vycházky přispívá i Jarošovská krojová družina, která na vycházce divákům zpívá a tančí. Dalšími spolky, které se na akci obvykle podílejí, jsou Srdce Jarošova a Jarošovská Sopka. Účelem akce tak není jen obeznámení lidí s historií obce nebo jejich pobavení, ale hlavně spojování lidí díky jejich vzájemné spolupráci.

Klub čilých seniorů dále pravidelně vystupuje na každoročním Setkání seniorů, které se koná v jarošovské sokolovně a organizuje ho obec, účastní se vernisáží výstav, které pořádá Pravdova knihovna a vystupuje i při různých speciálních příležitostech, jakou byly v minulém roce Obecní slavnosti, kdy seniorky vystoupily při Vítání léta.

Tab. 8 Akce pořádané Klubem čilých seniorů

Název akce	Pravidelnost akce	Typ akce	Frekvence konání	Měsíc konání	Zaměření akce	Spolupořadatel
Pouťová vycházka	pravidelná	kulturní /zábavná	1x ročně	červenec	na veřejnost	Pravdova knihovna, Jarošovská krojová družina, Srdce Jarošova, Jarošovská Sopka
Posezení v knihovně	nepravidelná	jiná	vícekrát za rok		na členy	
Vystoupení	nepravidelná	kulturní	vícekrát za rok		na veřejnost	

Zdroj: Vlastní zpracování

6.3.6 Klub přátel jarošovské Káči

Klub přátel jarošovské Káči byl založen v roce 2001. Jedná se o neformální spolek čítající 27 členů. Spolek má tříčlenný výbor, který se schází pravidelně každý čtvrtek v hospodě Pod Kostelem a hraje káču. Jarošovská káča se skládá z nakloněné dřevěné ohraničené desky, na které jsou postavené dřevěné kuželky, a dřevěné káči, se kterou se hráč snaží shodit co nejvíc kuželek najednou.

Sdružení pořádá každoročně dva turnaje v káče – O Jarošovský pohár a Posvícenský turnaj. Turnajů se obvykle účastní 30 až 50 hráčů z Jarošova a okolních obcí.

Tab. 9 Akce pořádané Klubem přátel jarošovské Káči

Název akce	Pravidelnost akce	Typ akce	Frekvence konání	Měsíc konání	Zaměření akce	Spolupořadatel
Turnaj v káče	pravidelná	zábavná	2x ročně	leden, listopad	na obojí	

Zdroj: Vlastní zpracování

6.3.7 Myslivecké sdružení Nežárka

Současné Myslivecké sdružení Nežárka vzniklo v roce 1991 rozdělením původního mysliveckého sdružení „Skopce“. K rozdělení došlo na popud členů z Bednárci, protože v Bednárci byl k 1. 1. 1991 ustanoven Obecní úřad, a tak chtěli mít bednářečtí i vlastní myslivecké sdružení. Do Bednárci tehdy odešlo 13 členů a v Jarošově jich zůstalo 20. Jarošovští myslivci v té době obhospodařovali honební plochu 1091 ha (Jarošovská kronika, 1971 – 1992).

V současné době má sdružení 12 členů. Zajímavostí je, že mají mezi sebou i jednu ženu. Členové se scházejí každý první pátek v měsíci v klubovně, kterou si sami vybudovali

z bývalé kovárny v roce 1990. Mají ustanovený pětičlenný výbor, který rozhoduje o důležitých věcech. Podmínkou členství je složená zkouška z myslivosti.

Myslivecké sdružení Nežárka patří pod Českomoravskou mysliveckou jednotu, což je největší myslivecká organizace v Česku. Hlavními činnostmi myslivců jsou péče o zvěř (např. od října nosí srnkám oves a doplňují sůl do krmelců), ochrana přírody a lov zvěře. Dříve chovali jarošovští myslivci bažanty, ale v současnosti už se chovu nevěnují.

Pořádané akce

Několikrát do roka pořádají myslivci hon – obvykle v září dva hony na kachny, v listopadu jeden hon na zajíce a v prosinci naháňku na divoká prasata.

V listopadu se koná tzv. Poslední leč, což je myslivecký ples. Ples se koná v sokolovně a je oblíbený mimo jiné kvůli zvěřinovým specialitám, jako je guláš či kančí řízky, které na něm myslivci podávají.

Jednou za čas pořádají myslivci v klubovně den otevřených dveří pro děti.

Tab. 10 Akce pořádané Mysliveckým sdružením Nežárka

Název akce	Pravidelnost akce	Typ akce	Frekvence konání	Měsíc konání	Zaměření spolku	Spolupřadatel
Hon	nepravidelná	jiná	vícekrát za rok		na členy	
Poslední leč	pravidelná	kulturní	1x ročně	listopad	na veřejnost	
Den otevřených dveří	nepravidelná	jiná			na veřejnost	

Zdroj: Vlastní zpracování

6.3.8 Sbor dobrovolných hasičů Jarošov nad Nežárkou

Náplní sboru dobrovolných hasičů je ochrana života a zdraví lidí a majetku před požárem a pomoc při živelných pohromách, práce s dětmi a mládeží a osvětově kulturní činnost. Sbor dobrovolných hasičů byl založen již v roce 1886. Je to tedy nejstarší dosud fungující spolek v Jarošově. Nejstarším dochovaným dokumentem je Řád služby z roku 1887, který například udává, že se „sbor dobrovolných hasičů v Jarošově sestává z lezců, ze stříkačů, z ochránců zachráněného majetku a z důvěrníků obecním zastupitelstvem jmenovaných“. Důležitou událostí bylo pro hasiče otevření požární zbrojnice v roce 1960.

V době vzniku měl sbor 25 členů, v dnešní době čítá již 71 členů, z toho 28 žen a 17 dětí. Sbor je rozdělen do tří oddílů – děti (od 6 do 15 let), dorostenci (od 15 do 18 let) a dospělí.

Dobrovolní hasiči v České republice spadají pod Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, a podle jeho stanov zřizují výkonné orgány, kterými jsou výbor, starosta sboru a velitel sboru. Výbor jarošovských hasičů se schází každý měsíc. Dvakrát do roka se koná členská schůze. Jinak se dospělí hasiči scházejí podle potřeby, především kvůli plánování různých akcí. Dětský oddíl se schází pravidelně každé pondělí v klubovně hasičské zbrojnice. Děti se zde učí vše o požární ochraně, hrají hry, vedou si kroniku, vyrábějí krmítka a budky pro ptáčky a připravují se na soutěže. Dvakrát do roka se účastní hry Plamen, což je celorepubliková soutěž v požárním sportu. Soutěží se v závodě požární všestrannosti, požárním útoku a ve štafetách. Zatím největším úspěchem pro ně bylo 3. místo v krajské soutěži, které získali v roce 2003. Dospělí hasiči se soutěží účastní jen při speciálních příležitostech, jako jsou např. výročí.

Zásahovou jednotku (JPO V) tvoří 11 členů, kteří musí být do patnácti minut připraveni vyrazit. Hasiči jsou svoláváni pomocí sirény a sms zprávy. Výjezd vždy povoluje starosta sboru. Během roku mají většinou okolo sedmi výjezdů, k drobným požárům, spadným stromům, při povodních a podobně.

První motorová stříkačka byla v Jarošově pořízena v roce 1930. V dnešní době mají hasiči k dispozici letos nově pořízený zrekonstruovaný hasičský vůz značky Škoda RTHP – CAS 25 s objemem 3500 litrů a čerpadlem s výkonem 2500 litrů za minutu. Dále vlastní např. plovoucí čerpadlo, centrálu či vysavač na vosy. Zajímavostí je zrekonstruovaná původní stříkačka z roku 1897. V budoucnu plánují zrekonstruovat i koněspřežnou stříkačku.

Jarošovští hasiči se mohou také pochlubit vlastním slavnostním praporem, který byl zhotoven k příležitosti 120. výročí sboru v roce 2006.

Pořádané akce

Každý rok se na začátku ledna koná v jarošovské sokolovně hasičský ples. Ples je zahajován předtančením, které obstarává taneční kroužek, a na závěr plesu se koná tombola, respektive slosování lístků. K této a dalším podobným slavnostním

příležitostí si osm členů hasičského sboru pořídilo dobové bílé uniformy. Prodejem lístků na ples si hasiči vydělávají na věci potřebné pro jejich činnost.

Vždy před Velikonocemi hasiči organizují sběr železného šrotu, který lidé vynesou před vrata svých domů a hasiči zajistí jeho odvoz.

Jednou za čas pozvou na prohlídku do požární zbrojnice děti ze základní školy a provedou nábor nových dětí do oddílu.

Velmi oblíbené je letní soustředění pro děti z oddílu, které se koná vždy na začátku letních prázdnin ve starém lomu. Tento tábor má již dlouholetou tradici, pořádá se od založení dětského oddílu v roce 1986. Na pořádání tohoto soustředění spolupracuje s hasiči další místní spolek, AVZO TŠČ ZO Nežárka.

Sbor dobrovolných hasičů dále zabezpečuje příležitostné brigády pro obec, jako je čištění silnic a kanálů, zalévání stromků atd.

Tab. 11 Akce pořádané Sborem dobrovolných hasičů

Název akce	Pravidelnost akce	Typ akce	Frekvence konání	Měsíc konání	Zaměření akce	Spolupřadatel
Hasičský ples	pravidelná	kulturní	1x ročně	leden	na veřejnost	
Sběr železného šrotu	pravidelná	veřejně prospěšná	1x ročně	duben	na členy	
Prohlídka požární zbrojnice	nepravidelná	jiná	1x ročně		na veřejnost	
Letní soustředění	pravidelná	jiná	1x ročně	červenec	na členy	AVZO Nežárka
Brigády	nepravidelná	veřejně prospěšná	vícekrát za rok		na členy	
Oslava 125. výročí	mimořádná	zábavná		červenec	na veřejnost	

Zdroj: Vlastní zpracování

6.3.9 Srdce Jarošova

Občanské sdružení Srdce Jarošova bylo založeno v březnu 2009 místními nadšenci, kteří chtěli zlepšit možnosti trávení volného času pro děti a jejich maminky, mládež i seniory v obci. Sdružení tvoří 8 členů. Členem sdružení se může stát fyzická osoba starší osmnácti let nebo právnická osoba, která souhlasí se stanovami sdružení. Orgány sdružení jsou členská schůze, rada sdružení, předseda, místopředseda a revizor (Stanovy Srdce Jarošova, o.s.).

Hlavním cílem sdružení bylo vybudování odpočinkové zóny v centru obce Jarošov nad Nežárkou ve spolupráci s místními spolky, občany, podnikateli a obecním zastupitelstvem. Tento cíl se sdružení podařilo splnit. V roce 2009 byl jejich projekt „Živé srdce Jarošova“ podpořen v rámci programu Nadace VIA, Místo, kde žijeme. Partnerem projektu je také obec Jarošov nad Nežárkou. V roce 2010 tak začalo v centru obce v prostoru u hasičské zbrojnice vznikat za pomoci místních lidí dětské hřiště a víceúčelová zóna – vyrostl tam altánek, dětská prolézačka, socha draka a proutěné iglú. Místní lidé se díky projektu a vzájemné spolupráci lépe poznali, a alespoň z části se tak smazal rozdíl mezi starousedlíky a lidmi, kteří se do Jarošova přistěhovali teprve nedávno. V roce 2011 jarošovští dokonce obdrželi cenu od Nadace VIA za nejlepší úpravu veřejného prostranství.

I po dokončení projektu „Živé srdce Jarošova“ sdružení nadále přispívá svou činností k pěknému vzhledu centra obce, ke zlepšování mezilidských vztahů a ke kulturnímu životu v obci.

Pořádané akce

Nově vybudované hřiště se musí pravidelně udržovat, proto probíhá vždy na jaře na prostranství brigáda, tzv. jarní úklid, při němž se brigádníci postarají o údržbu zeleně. Srdce Jarošova také pomáhá při organizaci dětského dne a dalších akcí, které pořádají jiné spolky.

V létě sdružení pořádá tzv. Francouzský večer, při kterém se lidé sejdou v odpočinkové zóně, hrají pétanque a večer se dívají na film v letním kině. V roce 2013 Srdce Jarošova akci vylepšilo soutěží s názvem „Pořádná nakládačka“. V soutěži se utkaly nakládané speciality, které mohl ohodnotit každý, kdo je ochutnal. Hlavní cenou pro výherce byl velký pytel brambor.

Další akcí, kterou Srdce Jarošova pořádá pravidelně ke konci září, je Vítání podzimu, při kterém jsou pro děti připraveny různé soutěže a hry spojené s tímto ročním obdobím a nechybí ani opékání špekáčků.

Od roku 2010 pořádá sdružení v jarošovské sokolovně burzu oblečení a hraček. Oblečení se prodává za jednotnou cenu 150 Kč za kilogram. O burzu oblečení je v Jarošově velký zájem.

Dříve Srdce Jarošova pořádalo před Vánoci zvonečkový průvod, ale v roce 2013 se toho ujala Jarošovská krojová družina.

Tab. 12 Akce pořádané sdružením Srdce Jarošova

Název akce	Pravidelnost akce	Typ akce	Frekvence konání	Měsíc konání	Zaměření akce	Spolupořadatel
Jarní úklid	pravidelná	veřejně prospěšná	1x ročně	květen	na veřejnost	Dobrovolníci
Odpoledne s pétanque a večerním promítáním	pravidelná	zábavná	2x ročně	červenec srpen	na veřejnost	
Vítání podzimu	pravidelná	zábavná	1x ročně	září	na veřejnost	
Burza oblečení a hraček	nepravidelná	jiná			na veřejnost	
Zvonečkový průvod	pravidelná	folklórní	1x ročně	prosinec	na veřejnost	Jarošovská krojová družina
Křtiny kamenné sochy dráčka	mimořádná	jiná		červen	na veřejnost	

Zdroj: Vlastní zpracování

6.3.10 TJ Sokol Jarošov nad Nežárkou

Tělovýchovná jednota Sokol vznikla v Jarošově v roce 1920. O rok později si její členové postavili sokolovnu. Tato provizorní budova sloužila svému účelu celých 70 let, než ji v roce 1992 nahradila moderní tělocvična.

V současné době má TJ Sokol Jarošov nad Nežárkou několik sportovních oddílů. Hlavním a zároveň nejdéle fungujícím je fotbalové družstvo, které bylo v Jarošově založeno již v roce 1932. Dospělý mužský tým má 17 členů, hrajících v modrobílých dresech. Družstvo hraje v okresním přeboru. Úspěchem bylo jeho umístění na druhém místě v roce 2012. Dále mají fotbalisté družstvo mladší přípravky a mladších žáků, které dohromady tvoří 30 dětí – o žákovský fotbal je v Jarošově velký zájem. Zázemí pro fotbal je v Jarošově velmi dobré, jelikož v roce 2005 proběhla rekonstrukce celého fotbalového hřiště a kabin a v roce 2012 se uskutečnila výměna fotbalových branek a výstavba diváckého zázemí na fotbalovém hřišti. Fotbalové družstvo má velkou fanouškovskou základnu, na zápasy se přijde podívat někdy i osmdesát až sto lidí.

Dále v Jarošově působí volejbalový tým skládající se z mužů i žen všech generací a v sokolovně se dvakrát týdně koná cvičení žen.

Pořádané akce

Kromě fotbalových zápasů pořádají fotbalisté jednou ročně Maškarní ples. Ples se koná vždy ke konci února v jarošovské sokolovně a je to největší akce, která se v Jarošově koná. Ples je velmi oblíbený a sjíždějí se na něj lidé z celého okolí, sejde se na něm až 450 lidí. Lidé na ples většinou nechodí v individuálních maskách, ale vytvářejí celé skupiny masek, např. skupinka koček či břišních tanečnic, nebo více lidí rovnou tvoří jednu masku, např. loď či tým formule 1. Na začátku plesu proběhne rej masek a o půlnoci se pak vyhlašuje nejlepší maska.

Tab. 13 Akce pořádané TJ Sokol Jarošov nad Nežárkou

Název akce	Pravidelnost akce	Typ akce	Frekvence konání	Měsíc konání	Zaměření akce	Spolupořadatel
Fotbalové zápasy	Pravidelná	Sportovní	1x týdně		na obojí	
Volejbalový turnaj	Nepravidelná	Sportovní			na členy	
Maškarní ples	Pravidelná	Kulturní	1x ročně	únor	na veřejnost	

Zdroj: Vlastní zpracování

6.3.11 Porovnání akcí z hlediska pravidelnosti konání

V tabulce č. 14 jsou zaznamenány akce pořádané opakovaně, ale nepravidelně. Nepravidelné akce pořádá jen 8 spolků.

Tab. 14 Souhrn nepravidelných akcí pořádaných spolky v Jarošově nad Nežárkou

Název akce	Pořadatel	Typ akce	Zaměření akce
Brigády	AVZO Jarošov nad Nežárkou	veřejně prospěšná	na členy
Vystoupení	Jarošovská krojová družina	folklórní	na veřejnost
Taneční zábavy	Jarošovská Sopka	kulturní	na veřejnost
Posezení v knihovně	Klub čilých seniorů	jiná	na členy
Vystoupení		kulturní	na veřejnost
Hon	Myslivecké sdružení Nežárka	jiná	na členy
Den otevřených dveří		jiná	na veřejnost
Prohlídka požární zbrojnice	Sbor dobrovolných hasičů	jiná	na veřejnost
Brigády		veřejně prospěšná	na členy
Burza oblečení a hraček	Srdce Jarošova	jiná	na veřejnost
Volejbalový turnaj	TJ Sokol Jarošov nad Nežárkou	sportovní	na členy

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 15 zaznamenává souhrn všech pravidelně pořádaných akcí.

Tab. 15 Souhrn pravidelných akcí pořádaných spolky v Jarošově nad Nežárkou

Název akce	Pořadatel	Typ akce	Zaměření akce	Měsíc konání
Dětský den	AVZO Jarošov nad Nežárkou	zábavná	na veřejnost	červen
O putovní pohár AVZO Jarošov		sportovní	na členy	květen
Střelecké klání s myslivci		sportovní	na členy	listopad
Festival folklórních souborů	Jarošovská krojová družina	folklórní	na veřejnost	červenec
Adventní vystoupení		folklórní	na veřejnost	prosinec
Posezení s krojovou družinou		folklórní /zábavná	na veřejnost	leden
Kácení máje	Jarošovská Sopka	folklórní	na veřejnost	červen
Noc rockových nadějí		kulturní	na veřejnost	říjen
Koncert Babouků		kulturní	na veřejnost	červenec
Jarošovská šlapka	Jarošovská šlapka	sportovní	na veřejnost	červenec
Pouťová vycházka	Klub čilých seniorů	kulturní /zábavná	na veřejnost	červenec
Turnaj v káče	Klub přátel jarošovské Káči	zábavná	na obojí	leden, listopad
Poslední leč	Myslivecké sdružení Nežárka	kulturní	na veřejnost	listopad
Hasičský ples	Sbor dobrovolných hasičů	kulturní	na veřejnost	leden
Sběr železného šrotu		veřejně prospěšná	na členy	duben
Letní soustředění		jiná	na členy	červenec
Jarní úklid	Srdce Jarošova	veřejně prospěšná	na veřejnost	květen
Odpoledne s pétanque a večerním promítáním		zábavná	na veřejnost	červenec, srpen
Vítání podzimu		zábavná	na veřejnost	září
Zvonečkový průvod		folklórní	na veřejnost	prosinec
Fotbalové zápasy	TJ Sokol Jarošov nad Nežárkou	Sportovní	na obojí	
Maškarní ples		Kulturní	na veřejnost	únor

Zdroj: Vlastní zpracování

Podle tabulky pořádá nejvíce pravidelných akcí za rok sdružení Srdce Jarošova, pravidelně pořádají čtyři akce. Ostatní spolky pořádají tři a méně pravidelných akcí. Největší počet pravidelných akcí se koná v červenci – v tomto měsíci se uskutečňuje hned 6 akcí, někdy se stávalo, že se dokonce sešlo více akcí ve stejný den. Teď tomu už spolky chtějí předejít tím, že se na termínech akcí domlouvají. Po akcemi nabitým červenci následuje leden a listopad, v každém z těchto měsíců se pravidelně konají 3 akce.

Tab. 16 Souhrn mimořádných akcí pořádaných spolky v Jarošově nad Nežárkou

Název akce	Pořadatel	Typ akce	Zaměření akce	Měsíc konání
Oslava 125. výročí	Sbor dobrovolných hasičů	zábavná	na veřejnost	červenec
Křtiny kamenné sochy dráčka	Srdce Jarošova	jiná	na veřejnost	červen

Zdroj: Vlastní zpracování

Mimořádné akce ve sledovaném období pořádaly jen dva spolky – Srdce Jarošova a Sbor dobrovolných hasičů.

6.3.12 Porovnání typů akcí

V tabulce č. 17 jsou porovnávány typy akcí, podle toho, zda se jedná o akci kulturní, folklórní, sportovní, zábavnou, veřejně prospěšnou či jinou.

Tab. 17 Přehled typů akcí¹⁸

Název spolku	Kulturní	Folklórní	Sportovní	Zábavné	Veřejně prospěšné	Jiné
AVZO Jarošov nad Nežárkou			xx	x	x	
Jarošovská krojová družina		xxxx		x		
Jarošovská Sopka	xxx	x		x		
Jarošovská šlapka			x			
Klub čilých seniorů	xx			x		x
Klub přátel jarošovské Káči				x		
Myslivecké sdružení Nežárka	x					xx
Sbor dobrovolných hasičů	x			x	xx	xx
Srdce Jarošova		x		xx	x	xx
TJ Sokol Jarošov nad Nežárkou	x		xx			

Zdroj: Vlastní zpracování

Z tabulky č. 17 vyplývá, že nejčastějším typem pořádaných akcí v Jarošově nad Nežárkou jsou akce zábavné, více než polovina spolků v Jarošově pořádá alespoň jednu takovou akci. Druhým nejčastěji pořádaným typem jsou akce kulturní. Naopak nejméně pořádaným typem akcí jsou akce veřejně prospěšné a akce sportovní.

Nejvíce typově různých akcí (ať už veřejných či pro členy) pořádá Sbor dobrovolných hasičů a Srdce Jarošova. Kulturních akcí pořádá nejvíce sdružení Jarošovská Sopka, jedná se např. o Noc rockových nadějí. Folklórních akcí uspořádá za rok nejvíce

¹⁸ Písmeno „x“ znázorňuje počet uspořádaných akcí daného typu.

Jarošovská krojová družina, jejíž největší pořádanou akcí je Festival folklorních souborů v Jindřichově Hradci. Sportovních akcí pořádají nejvíce sportovní spolky AVZO Jarošov a TJ Sokol. Na zábavné akce se nejvíce specializuje Srdce Jarošova a veřejně prospěšných akcí provede za rok nejvíce Sbor dobrovolných hasičů.

Akcemi nejnabitějším obdobím je v Jarošově léto, které přeje svým pěkným teplým počasím venkovním aktivitám. Naopak nejméně akcí se koná na jaře. Nejnavštěvovanějšími akcemi jsou Maškarní ples, který pořádají fotbalisté, na němž se sejde kolem 450 lidí, a Jarošovská šlapka, které se účastní kolem 250 závodníků plus přihlížející diváci. Většina pravidelně pořádaných akcí se koná jednou ročně, pouze fotbalová utkání se hrají každý víkend v sezóně a turnaje v Káče a odpoledne s pétanque a večerním promítáním se konají dvakrát ročně.

V této kapitole byla provedena sekundární analýza dat o lokálních aktérech a jejich aktivitách v obci Jarošov nad Nežárkou. Na sekundární analýzu v následující kapitole práce naváže empirické šetření provedené prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů, ve kterém bude zjišťováno, jak spolkovou činnost vnímají obyvatelé obce.

7 Empirické šetření o vnímání a hodnocení činnosti spolků v obci Jarošov nad Nežárkou obyvateli této obce

Tato kapitola bakalářské práce se bude zabývat empirickým šetřením, ve kterém bude porovnávána činnost jarošovských spolků prostřednictvím akcí, které pořádají, a bude zjišťováno, jak obyvatelé Jarošova nad Nežárkou místní spolky a jejich aktivity vnímají.

Velmi důležité také je, jak se ke spolkové činnosti staví obec. Proto je zde na úvod přiloženo vyjádření starosty Jarošova nad Nežárkou, Bohumila Roda, na spolkovou činnost a společenský život v Jarošově:

„Fungující spolkový život je jednou ze základních podmínek pro dobré rozvíjení obce. Posiluje úctu k tradicím a je výrazným zkvalitněním volnočasových aktivit jejích obyvatel. Alespoň tak to vnímáme v naší obci (Jarošov nad Nežárkou a dalších 7 místních částí). Jenom v Jarošově působí deset plně funkčních takových uskupení.

Tradiční hasičská a myslivecká sdružení, ta jsou základním pilířem většiny akcí i v Hostějvesi, Lovětíně a ve Zdešově. Sportovní (TJ Sokol Jarošov nad Nežárkou, AVZO, Jarošovská šlapka, Klub přátel jarošovské káči), občanská sdružení: o.s. Srdce Jarošova, Jarošovská Sopka, Společenství příznivců Obce Jarošov nad Nežárkou, folklórní, před deseti lety znovuobnovená Jarošovská krojová družina, která propaguje jméno obce i na republikové úrovni.

Obec je si dobře vědoma jakou hodnotu má pro život občanů toto rozsáhlé spektrum spolků a dbá především na vytvoření kvalitního zázemí pro jejich činnost a udržování vzájemné spolupráce na nejvyšší úrovni“.

7.1 Polostrukturované rozhovory

Empirické šetření bylo prováděno pomocí polostrukturovaných rozhovorů s náhodně vybranými obyvateli obce. Rozhovory se uskutečnily v místní knihovně, venku na ulici a po domluvě s některými obyvateli u nich doma. Dotazovaní byli vždy před začátkem rozhovoru seznámeni s náplní rozhovoru a počtem otázek.

Otázky kladené při rozhovoru byly předem připravené a schválené. Odpovědi dotazovaných byly přímo zapisovány do předem připravených záznamových archů.

Rozhovor měl celkem pět otázek. První dvě otázky byly zaměřeny na to, jak obyvatelé vnímají spolky:

1. Který spolek považujete za nejdůležitější?
2. Který spolek podle Vás nejvíce ovlivňuje život v obci?

Následující tři otázky byly již přímo zaměřené na akce, které spolky pořádají:

3. Které akce navštěvujete?
4. Kterou akci pořádanou spolky považujete za nejvýznamnější?
5. Chybí podle Vás v obci akce nějakého zaměření?

U třetí otázky si dotazovaní vybírali z předem připraveného seznamu akcí. Do výběru byly zařazeny akce pořádané pravidelně a se zaměřením na veřejnost. V poslední, páté, otázce mohli dotazovaní obyvatelé vyjádřit svůj názor na to, zda je nabídka akcí pořádaných spolky v Jarošově nad Nežárkou dostačující, či jestli jim zde nějaká akce nechybí.

7.1.1 Charakteristika dotazovaných

Pro účely empirického šetření byli dotazovaní z důvodu odlišných zájmů v různém období života rozděleni do tří skupin podle věku¹⁹ – do 29 let (dotazovaní mladšího věku), od 30 do 59 let (dotazovaní středního věku) a nad 60 let (dotazovaní staršího věku).

Tab. 18 Charakteristika dotazovaných obyvatel mladšího věku

Dotazovaný	Věk	Pohlaví	Dobažití v Jarošově	Člen spolku
Y1	22	žena	8 let	Ne
Y2	25	žena	22 let	Ano – Jarošovská Sopka
Y3	22	žena	celý život	Ne

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 19 Charakteristika dotazovaných obyvatel středního věku

Dotazovaný	Věk	Pohlaví	Dobažití v Jarošově	Člen spolku
M1	41	muž	celý život	Ano – SDH Jarošov nad Nežárkou a Klub přátel jarošovské Káči
M2	48	žena	25 let	Ano – Jarošovská krojová družina
M3	35	žena	16 let	Ano – Srdce Jarošova

Zdroj: Vlastní zpracování

¹⁹ V tabulkách byla pro dotazované použita anglická pojmenování (Y = young age, M = middle age, O = old age) z důvodu shody prvních písmen u dotazovaných středního a staršího věku v češtině.

Tab. 20 Charakteristika dotazovaných obyvatel staršího věku

Dotazovaný	Věk	Pohlaví	Doba žití v Jarošově	Člen spolku
O1	65	žena	60 let	Ano – klub čilých seniorů
O2	63	žena	19 let	Ne
O3	67	muž	41 let	Ne

Zdroj: Vlastní zpracování

7.1.2 Nejdůležitější spolek

Na první otázku „**Který spolek považujete za nejdůležitější?**“ uváděli jako odpověď dotazovaní mladšího věku Sbor dobrovolných hasičů (dotazovaný Y1 a Y3), dotazovaný Y2 uvedl Jarošovskou Sopku – „*Já jsem jenom v Sopce a ta mi připadá dost aktivní*“. Jako důvod pro výběr hasičů uvedl dotazovaný Y1 to, že hasiči „*jsou užiteční, pořádají aktivity pro děti a ples*“.

Dotazovaní středního věku M1 a M3 uvedli jako nejdůležitější spolek Sbor dobrovolných hasičů. Dotazovaný M2 řekl, že „*všechny spolky jsou důležité*“.

U dotazovaných staršího věku se odpovědi na první otázku lišily nejvíce. Dotazovaný O2 uvedl Sbor dobrovolných hasičů – „*Hasiči, hasiči jsou vždycky nejdůležitější*“, dotazovaný O3 uvedl Jarošovskou krojovou družinu, protože „*jezdí po festivalech, je to neznámější spolek*“ a dotazovaný O1 uvedl, že jsou podle něj důležité všechny spolky „*je důležité, že vůbec nějaké spolky vznikají*“.

7.1.3 Spolek, který nejvíce ovlivňuje život v obci

Jako odpověď na druhou otázku „**Který spolek podle Vás nejvíce ovlivňuje život v obci?**“ uvedl dotazovaný mladšího věku Y1 opět Sbor dobrovolných hasičů a dotazovaný Y2 Jarošovskou Sopku. Dotazovaný Y3 uvedl, že život v obci nejvíce ovlivňují fotbalisté (tzn. TJ Sokol Jarošov nad Nežárkou) a Jarošovská krojová družina.

Dotazovaný M1 uvedl fotbalisty (tzn. TJ Sokol Jarošov nad Nežárkou), dotazovaný M2 uvedl Sbor dobrovolných hasičů a dotazovaný M3 uvedl spolky Jarošovská Sopka, Jarošovská krojová družina a Klub čilých seniorů.

Dotazovaní staršího věku uváděli na tuto otázku rozdílné odpovědi. Dotazovaný O1 uvedl, že „*každý spolek má svůj význam*“, dotazovaný O2 uvedl stejně jako v odpovědi na první otázku Sbor dobrovolných hasičů a dotazovaný O3 uvedl Jarošovskou Sopku, která „*pořádá akce pro mladší*“.

Tab. 21 Porovnání odpovědí dotazovaných na 1. a 2. otázku

Dotazovaný	Nejdůležitější spolek	Spolek, který nejvíce ovlivňuje život v obci
Y1	Sbor dobrovolných hasičů	Sbor dobrovolných hasičů
Y2	Jarošovská Sopka	Jarošovská Sopka
Y3	Sbor dobrovolných hasičů	fotbalisté (TJ Sokol), Jarošovská krojová družina
M1	Sbor dobrovolných hasičů	fotbalisté (TJ Sokol)
M2	všechny	Sbor dobrovolných hasičů
M3	Sbor dobrovolných hasičů	Jarošovská Sopka, Jarošovská krojová družina, Klub čilých seniorů
O1	všechny	každý má svůj význam
O2	Sbor dobrovolných hasičů	Sbor dobrovolných hasičů
O3	Jarošovská krojová družina	Jarošovská Sopka

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak je vidět z odpovědí na první dvě otázky i z tabulky č. 21, spolek, který je vnímán jako nejdůležitější, nemusí být vždy ten, který nejvíce ovlivňuje život v obci. Dotazovaní ve většině případů uváděli rozdílné spolky. Pouze dotazovaní Y1 a O2 považují za spolek, který je nejdůležitější a má zároveň i největší vliv na život v obci stejný spolek, a to Sbor dobrovolných hasičů. Hasiči pořádají každoročně hasičský ples, dělají brigády pro obec a věnují se práci s dětmi. Dotazovaný Y2 považuje za nejdůležitější i nejlivnější spolek v obci Jarošovskou Sopku, která pořádá společenské akce jako např. Noc rockových nadějí a Kácení máje.

7.1.4 Návštěvnost akcí pořádaných spolky

Ve třetí otázce „**Které akce navštěvujete?**“ si měli dotazovaní vybrat ze seznamu pravidelných veřejných aktivit ty, kterých se účastní. Všichni dotazovaní mladšího věku uvedli, že se účastní Maškarního a Hasičského plesu. Dotazovaní Y2 a Y3 se účastní Kácení máje a závodu Jarošovská šlapka. Dotazovaní Y1 a Y3 navštěvují myslivecký ples Poslední leč. Dále dotazovaný Y3 navštěvuje Festival folklórních souborů v Jindřichově Hradci, Odpoledne s pétanque a večerním promítáním a fotbalové zápasy a dotazovaný Y2 navíc navštěvuje Noc rockových nadějí.

Všichni dotazovaní středního věku navštěvují Dětský den, Adventní vystoupení krojové družiny, Kácení máje, Jarošovskou šlapku, Pouťovou vycházku a Odpoledne s pétanque a večerním promítáním. Dotazovaní M1 a M3 navštěvují Zvonečkový průvod, fotbalové zápasy a Maškarní ples. Dotazovaní M1 a M2 navštěvují Posezení s krojovou družinou

a Hasičský ples. Dotazovaný M1 se navíc účastní turnajů v Káče, dotazovaný M2 Festivalu folklórních souborů v Jindřichově Hradci a dotazovaný M3 se dále účastní Jarního úklidu na hřišti – těchto akcí se dotazovaní účastní jakožto členové spolků, které tyto akce pořádají.

Podle odpovědí získaných z rozhovorů všichni dotazovaní staršího věku navštěvují Adventní vystoupení krojové družiny. Dotazovaní O1 a O2 se účastní Dětského dne, Posezení s krojovou družinou a Pouťové vycházky. Dotazovaní O1 a O3 navštěvují Kácení máje a fotbalové zápasy. Dotazovaný O1 dále navštěvuje Festival folklórních souborů v Jindřichově Hradci, Jarní úklid na hřišti, Odpoledne s pétanque a večerním promítáním a Zvonečkový průvod. Dotazovaný O2 se navíc účastní turnajů v Káče a dotazovaný O3 chodí na Koncert Babouků a účastní se Jarošovské šlapky.

7.1.5 Nejvýznamnější akce pořádaná spolky

Na čtvrtou otázku „**Kterou akci pořádanou spolky považujete za nejvýznamnější?**“ odpověděli dotazovaní Y1 a Y3 shodně, že plesy. Dotazovaný Y2 uvedl „*Kácení máje, sejde se hodně lidí*“.

Dva z dotazovaných středního věku (M1 a M2) považují za nejvýznamnější akci Festival folklórních souborů v Jindřichově Hradci „*protože překračuje hranice Jarošova*“, jak uvedl dotazovaný M2. Dotazovaný M3 uvedl „*Letos Oslavy Jarošova a setkání rodáků, jinak Jarošovská šlapka*“.

Dotazovaní staršího věku uváděli různé odpovědi. „*Kácení máje je docela dobré, koná se zábava, všechno je docela dobře připravené*“, uvedl dotazovaný O3. Dotazovaný O2 odpověděl: „*Pro mě Turnaj v Káče, protože se ho účastním, pro děti dětský den*“. Dotazovaný O1 uvedl Pouťovou vycházku, protože spojuje spolky a lidi.

7.1.6 Spokojenost obyvatel s rozmanitostí nabízených akcí

V odpovědi na poslední otázku „**Chybí podle Vás v obci akce nějakého zaměření?**“ se shodli dotazovaní Y1 a Y2, že ne. Dotazovaný Y2 uvedl „*Chybělo mi tu promítání filmů, ale to už tu je, takže teď mi tu nic nechybí*“. Dotazovaný Y3 uvedl, že mu zde chybí sportovní akce.

Dotazovaní M1 a M2 středního věku se shodli na tom, že jim tu žádné akce nechybí. „*Někdy je jich tu až moc*“, uvedl dotazovaný M1. Dotazovaný M3 by v Jarošově uvítal možnost zahrát si florbal.

Dotazovaní staršího věku se všichni shodli na tom, že jim v Jarošově akce žádného zaměření nechybí. „*Myslím, že jsem spokojený*“, uvedl dotazovaný O3.

7.2 Souhrnná interpretace dat získaných z empirického šetření

V této části práce budou interpretována a porovnávána data získaná z rozhovorů od obyvatel Jarošova nad Nežárkou mladšího, středního i staršího věku.

Za nejdůležitější spolek považuje většina (5 z 9) dotazovaných Sbor dobrovolných hasičů jakožto neoddělitelnou součást obce. Dva z dotazovaných, jeden středního (M2) a druhý staršího věku (O1), si myslí, že jsou důležité všechny spolky a nejde označit za nejdůležitější jen jeden.

Jako spolek, který nejvíce ovlivňuje život v obci, uváděli dotazovaní opět často Sbor dobrovolných hasičů (Y1, M2, O2), ale také Jarošovskou Sopku (Y2, M3, O3). Tyto dva spolky uváděli obyvatelé všech generací. Dalším nejvíce zmiňovaným spolkem byli fotbalisté, čili TJ Sokol. Fotbalisty uvedli dva dotazovaní (Y3, M1).

Ve třetí otázce měli dotazovaní určit, které akce pořádané spolky navštěvují. Všechny generace dotazovaných navštěvují pět akcí – Kácení máje, Jarošovskou šlapku, fotbalové zápasy, Odpoledne s pétanque a večerním promítáním a Festival folklórních souborů v Jindřichově Hradci. Kácení máje je zároveň nejnavštěvovanější akcí, navštěvuje ji celkem sedm z devíti dotazovaných. Za touto akcí následuje cyklistický závod Jarošovská šlapka a Adventní vystoupení krojové družiny, kterého se účastní všichni dotazovaní středního a staršího věku, ale žádný dotazovaný mladší generace. Dalšími akcemi, kterých se účastní jen střední a starší generace dotazovaných, jsou Dětský den (na který dotazovaní vodí své děti či vnoučata nebo tam chodí vypomáhat), Pouťová vycházka, Posezení s krojovou družinou, Zvonečkový průvod a turnaje v Káče. Maškarního plesu se pak účastní jen dotazovaní mladšího a středního věku. Akcí, které se účastní jen mladší generace dotazovaných, je Noc rockových nadějí. Koncert dechové kapely Babouci zase navštěvuje z dotazovaných jen starší generace. Absence

ostatních generací na těchto akcích je dána zaměřením akcí na danou věkovou skupinu. Zde je souhrnná tabulka:

Tab. 22 Porovnání návštěvnosti akcí pořádaných spolky²⁰

Akce	Mladší generace	Střední generace	Starší generace
Dětský den		xxx	xx
Festival folklórních souborů v Jindřichově Hradci	x	x	x
Adventní vystoupení krojové družiny		xxx	xxx
Posezení s krojovou družinou		xx	xx
Kácení máje	xx	xxx	xx
Noc rockových nadějí	x		
Koncert Babouků			x
Jarošovská šlapka	xx	xxx	x
Pouťová vycházka		xxx	xx
Turnaj v Káče		x	x
Poslední leč	xx	x	
Jarní úklid na hřišti		x	x
Odpoledne s pétanque a večerním promítáním	x	xxx	x
Vítání podzimu			
Zvonečkový průvod		xx	x
Hasičský ples	xxx	xx	
Fotbalové zápasy	x	xx	xx
Maškarní ples	xxx	xx	

Zdroj: Vlastní zpracování

Za nejvýznamnější akci považuje nejvíce dotazovaných plesy, Kácení máje a Festival folklórních souborů v Jindřichově Hradci. „*Festival krojové družiny, ten je takový pěkný*“, uvedl dotazovaný M1. „*Kácení máje je docela dobré, koná se zábava, všechno je docela dobře připravené*“, uvedl dotazovaný O3.

S rozmanitostí akcí pořádaných spolky jsou dotazovaní obyvatelé Jarošova spokojení, velká většina z nich (7 z 9) se shodla na tom, že jim v obci akce žádného zaměření nechybí. Dva z dotazovaných (Y3 a M3) by ale v obci uvítali více sportovně zaměřených akcí. „*Chybí mi tu florbal*“, uvedl dotazovaný M3.

Podle tohoto malého průzkumu, který však nemůže být vzhledem ke svému malému rozsahu nějak více zobecnován, lze říci, že dotazovaní obyvatelé Jarošova nad Nežárkou mají dobré povědomí o činnosti spolků (přes polovinu dotazovaných je dokonce i členem některého spolku) a účastní se pořádaných akcí.

²⁰ Počet „x“ v tabulce znázorňuje, kolik dotazovaných se jednotlivých akcí účastní

Podle údajů získaných v rozhovorech jsou všechny spolky v Jarošově více či méně aktivní a každý spolek má své příznivce. Mezi nejaktivnější spolky, které dotazovaní nejčastěji zmiňovali a přikládali jim či jejich akcím největší důležitost, patří Sbor dobrovolných hasičů, Jarošovská Sopka, fotbalisté čili TJ Sokol a Jarošovská krojová družina. Místní spolky svou činností pozitivně ovlivňují kvalitu života jarošovských obyvatel. Aktivita místních aktérů potvrzuje, že princip endogenního rozvoje se v praxi doopravdy uplatňuje.

8 Závěr

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo zjistit, jak lokální aktéři, konkrétně spolky, ovlivňují život v obci Jarošov nad Nežárkou, a jak přispívají k rozvoji této jihočeské obce, tj. jakým způsobem se spolky podílejí na zvýšení kvality života obyvatel Jarošova nad Nežárkou.

Empirickému šetření, které se na tyto otázky snažilo najít odpověď, předcházela teoretická část práce, kde byly pomocí studia odborné literatury objasněny pojmy související s regionálním rozvojem a rozvojem venkova a byly zde popsány základní dokumenty, o které se opírá tato problematika. Na regionální rozvoj zde bylo pohlíženo především z endogenního hlediska, které vychází z toho, že o rozvoj svého regionu či lokality usilují přímo místní aktéři. Jim a jejich aktivitám se věnovala pátá kapitola teoretické části práce.

Spojovacím článkem mezi teoretickou částí práce a empirickým šetřením byla sekundární analýza dat o aktérech a jejich aktivitách v obci Jarošov nad Nežárkou, ve které byla nejprve představena obec a spolky v ní působící. Ty byly následně porovnávány a analyzovány prostřednictvím akcí, které pořádají. Akce pořádané spolky byly pro účely této bakalářské práce rozděleny podle svého zaměření - na veřejnost a na členy. Dále byly akce děleny podle typu na kulturní, zábavné a folklórní (těchto typů akcí je v Jarošově největší množství) a veřejně prospěšné a sportovní (tohoto typu akcí je v Jarošově méně). Nejvíce kulturních akcí za rok uspořádá sdružení Jarošovská Sopka, jedná se např. o Noc rockových nadějí. Nejvíce akcí folklórního charakteru pořádá Jarošovská krojová družina, jejich největší akcí je každoroční Festival folklórních souborů v Jindřichově Hradci. Alespoň jednu zábavnou akci pořádá většina spolků, nejvíce jich pak pořádá sdružení Srdce Jarošova, jako např. Odpoledne s pétanque a večerním promítáním. Nejvíce veřejně prospěšných akcí provede za rok Sbor dobrovolných hasičů, na sportovní akce se specializují sportovně zaměřené spolky AVZO Jarošov a TJ Sokol.

Na základě provedené analýzy lze říci, že lokální aktéři, konkrétně jarošovské spolky, se aktivně podílejí na společenském životě obce, nejen pořádáním různých typů akcí,

ale také prostřednictvím zvelebování veřejného prostoru obce. To dokazuje, že princip endogenního rozvoje v praxi skutečně funguje.

Na poznatky zjištěné pomocí sekundární analýzy dat navazuje empirické šetření. To probíhalo prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů, ve kterých bylo zjišťováno, jak obyvatelé Jarošova nad Nežárkou vnímají činnost místních spolků. Aktivita spolků byla porovnávána prostřednictvím pravidelných akcí pro veřejnost, které spolky pořádají.

Nedělitelnou součástí obce je podle dotazovaných Sbor dobrovolných hasičů. Tento spolek s nejdelsí tradicí v obci považují dotazovaní obyvatelé za nejdůležitější, a to z toho důvodu, že hasiči „*jsou užiteční, pořádají aktivity pro děti (tábor) a ples*“ (Y1). Podle dotazovaných Sbor dobrovolných hasičů také nejvíce ovlivňuje život v obci, společně se sdružením Jarošovská Sopka a místními fotbalisty (čili TJ Sokol).

Jarošovská Sopka jakožto naopak nejmladší spolek v Jarošově nad Nežárkou, pořádá dotazovanými nejvíce navštěvovanou akci, Kácení máje. Tato folklórní akce je zaměřená na všechny obyvatele bez rozdílu věku. „*Kácení máje je docela dobré, koná se zábava, všechno je docela dobře připravené*“ uvedl dotazovaný O3. Dotazovaní považují Kácení máje zároveň za nejvýznamnější akci pořádanou spolky, společně s plesy a Festivalem folklórních souborů v Jindřichově Hradci, který pořádá Jarošovská krojová družina. Ta jak tímto festivalem, tak svými vystoupeními zviditelňuje Jarošov na celorepublikové úrovni. S rozmanitostí i počtem akcí, které spolky pořádají, je většina dotazovaných spokojená, někteří by ovšem uvítali více sportovních akcí, kterých je i podle údajů zjištěných v sekundární analýze v obci méně. „*Chybí mi tu florbal*“, uvedl dotazovaný M3. Z průzkumu je patrné, že obyvatelé Jarošova nad Nežárkou mají o činnosti spolků dobré povědomí a aktivně se zapojují do dění v obci.

Na základě výsledků provedeného výzkumu lze říci, že Jarošov nad Nežárkou žije pestrým společenským životem, na kterém se z velké části podílejí jarošovské spolky, a že jsou obyvatelé s aktivitami spolků spokojeni. Spolky svou činností přispívají ke zkvalitnění života obyvatel tím, že pomáhají udržovat tradice, zpřijemňují a zpestřují obyvatelům život v obci a především napomáhají k vytváření a udržování vztahů mezi

lidmi. Důležité je, jak řekli někteří z dotazovaných, že vůbec nějaké spolky vznikají a že lidé mají chuť se na veřejném životě podílet.

Ačkoliv je problematika „aktérů lokálního rozvoje“ rozsáhlé téma, které nelze plně obsáhnout v jedné bakalářské práci, lze říci, že cíle vytyčené pro tuto bakalářskou práci byly splněny. Zajímavé by kromě porovnání účasti na akcích podle generací mohlo být i srovnání účasti podle toho, zda je dotazovaný tzv. starousedlík nebo se do obce přistěhoval teprve nedávno. To ale vzhledem k velmi malému počtu dotazovaných, kteří v obci žijí méně než deset let, nebylo možné. Mohlo by to být ovšem námětem pro diplomovou práci.

9 Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

BINEK, J., SVOBODOVÁ, H., HOLEČEK, J., GALVASOVÁ, I., CHABIČOVSKÁ, K. *Synergie ve venkovském prostoru – Aktéři a nástroje rozvoje venkova*. 1. vyd. Brno: GaREP Publishing, 2009. 96 s. ISBN 978-80-904308-0-8.

BLAŽEK, Jiří a UHLÍŘ, David. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. Vyd. 2., přeprac. a rozš. Praha: Karolinum, 2011. 342 s. ISBN 978-80-246-1974-3.

DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2000. 374 s. ISBN 80-246-0139-7.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005. 407 s. ISBN 80-7367-040-2.

HUDEČKOVÁ, Helena, LOŠŤÁK, Michal a ŠEVČÍKOVÁ, Adéla. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. Vyd. 1. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2006. 189 s. ISBN 80-213-1413-3.

KADERÁBKOVÁ, Jaroslava, ed. a kol. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 455 s. Vysokoškolské učebnice. ISBN 978-80-7380-086-4.

MAŘÍKOVÁ, Hana, PETRUSEK, Miloslav a kol. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-311-3.

MATES, Pavel a kol. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*. 1. vyd. Praha: Prospektrum, 2001. 196 s. ISBN 80-7175-100-6.

PATOČKA, Jiří a HEŘMANOVÁ, Eva. *Lokální a regionální kultura v České republice: kulturní prostor, kulturní politika a kulturní dědictví*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008. 199 s. ISBN 978-80-7357-347-8.

PĚLUCHA, Martin a kol. *Venkov na prahu 21. století: venkov a jeho rozvoj na přelomu milénia, územní dopady znalostní ekonomiky na venkov, souvislosti vztahů města a venkova v globalizované ekonomice*. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2012. 319 s. Ekonomie studium. ISBN 978-80-87197-49-3.

SKOVAJSA, Marek a kol. *Občanský sektor: organizovaná občanská společnost v České republice*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. 372 s. ISBN 978-80-7367-681-0.

SVOBODOVÁ, H., KONEČNÝ, O., BINEK, J., CHABIČOVSKÁ, K., HOLEČEK, J., GALVASOVÁ, I., VĚŽNÍK, A., HYNEK, A. *Synergie ve venkovském prostoru*. 1. vyd. Brno: GaREP, spol. s r.o., 2011. 114 s. ISBN 978-80-904308-8-4.

WOKOUN, René, MALINOVSKÝ, Jan, DAMBORSKÝ, Milan, BLAŽEK, Jiří a kol. *Regionální rozvoj. Východiska regionálního rozvoje. Regionální politika. Teorie*. Praha: Linde, 2008, 475 s., ISBN: 978-80-7201-699-0

Dokumenty z internetu

KUTA, Martin. *Parlamentní diplomacie jako prvek víceúrovňové diplomacie - Zahraniční aktivity parlamentu jako doplněk zahraniční politiky* (Studie č. 1.225). Kancelář Poslanecké sněmovny, 2013. Dostupné z WWW: <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-155822>

Národní strategický plán rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013 [online]. [citováno dne 20. listopadu 2013]. Dostupný z WWW: <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/koncepce-a-strategie/narodni-strategicky-plan-rozvoje-venkova.html>

Strategie regionálního rozvoje ČR 2007-2013 [online]. [citováno dne 15. listopadu 2013]. Dostupné z WWW: <http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Koncepce-Strategie/Strategie-regionalniho-rozvoje-Ceske-republiky-na>

Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020 [online]. [citováno dne 15. listopadu 2013]. Dostupné z WWW: <https://www.mmr.cz/getmedia/08e2e8d8-4c18-4e15-a7e2-0fa481336016/SRR-2014-2020.pdf>

Zákony

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

Zákon č. 248/ 2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje

Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů

Internetové stránky

EVROPSKÁ KOMISE. *Evropa 2020*. [online]. [citováno dne 11. ledna 2014]. Dostupné z WWW: http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/targets/index_cs.htm

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Regionální politika*. [online]. [citováno dne 25. září 2013]. Dostupné z WWW: <http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Soutěž Vesnice roku v Programu obnovy venkova*. [online]. [citováno dne 10. prosince 2013]. Dostupné z WWW: <http://www.vesniceroku.cz/>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Strukturální fondy EU*. [online]. [citováno dne 23. září 2013]. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz>

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. *Program rozvoje venkova 2007 - 2013*. [online]. [citováno dne 25. září 2013]. Dostupné z WWW: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/>

POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. *Orgány PS*. [online]. [citováno dne 2. října 2013]. Dostupné z WWW: <http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw>

STÁTNI ZEMĚDĚLSKÝ INTERVENČNÍ FOND. *Program rozvoje venkova*. [online]. [citováno dne 16. listopadu 2013]. Dostupné z WWW: <http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/eafrd>

Lokální zdroje:

BĚHALOVÁ, Štěpánka et al. *Za krojem a tancem do Jarošova nad Nežárkou: národopisní pracovníci Anna Skálová, Klára Hůlková, Josef Mikl a činnost Jarošovské krojové družiny*. Jarošov nad Nežárkou: Obec Jarošov nad Nežárkou ve spolupráci s Muzeem Jindřichohradecka, 2008. 30 s. ISBN 978-80-86227-33-7.

Jarošovská kronika, 1971 - 1992

Jarošovská Sopka. Oficiální webové stránky. [online]. [citováno dne 5. ledna 2014].
Dostupné z WWW: <http://www.sopka.4fan.cz/index.php>

Jarošovská Šlapka. Oficiální webové stránky. [online]. [citováno dne 3. ledna 2014].
Dostupné z WWW: <http://www.slapka.ic.cz/index.php>

Jarošovský zpravodaj. Jarošov nad Nežárkou: Místní národní výbor, 2010-2013.

MUK, Jan. *Kronika obce Jarošova nad Nežárkou. I-II*. [Jarošov n. Než.]: Nákladem obce, 1941. 92 s., 115 s. čb. obr. příl.

Obec Jarošov nad Nežárkou. Oficiální webové stránky. [online]. [citováno dne 28. prosince 2013]. Dostupné z WWW: <http://www.jarosov.cz>

Pravdova knihovna. Oficiální webové stránky. [online]. [citováno dne 27. ledna 2014].
Dostupné z WWW: <http://www.pravdovaknihovna.estranky.cz/>

10 Přílohy

Seznam příloh:

- Příloha č. 1: Záznamový arch Y1
- Příloha č. 2: Záznamový arch Y2
- Příloha č. 3: Záznamový arch Y3
- Příloha č. 4: Záznamový arch M1
- Příloha č. 5: Záznamový arch M2
- Příloha č. 6: Záznamový arch M3
- Příloha č. 7: Záznamový arch O1
- Příloha č. 8: Záznamový arch O2
- Příloha č. 9: Záznamový arch O3

Seznam obrazových příloh:

- Obr. 1 Jarošov nad Nežárkou
- Obr. 2 Prapor SDH Jarošov nad Nežárkou
- Obr. 3 Dětský den – pohádkový les v lomu, 2013
- Obr. 4 Pouťová vycházka, 2013
- Obr. 5 Dětské hřiště
- Obr. 6 Pořádná nakládačka, 2013
- Obr. 7 Festival folklórních souborů v Jindřichově Hradci
- Obr. 8 Blatský kroj
- Obr. 9 Fotbalový zápas, 2011
- Obr. 10 Maškarní ples, 2014
- Obr. 11 Jarošovská Káča
- Obr. 12 Jarošovská šlapka, 2012
- Obr. 13 Stavění májky, 2011
- Obr. 14 Noc Rockových nadějí, 2011

10.1 Příloha č. 1: Záznamový arch Y1

Datum: 21. 2. 2014 **Pohlaví:** žena **Věk:** 22 let

Doba pobytu v Jarošově: 8 let **Člen spolku:** NE

Otázky:

1. Který spolek považujete za nejdůležitější?

Asi dobrovolné hasiče, protože jsou užiteční, pořádají aktivity pro děti (tábor) a ples.

2. Který spolek podle Vás nejvíce ovlivňuje život v obci?

Hasiči

3. Které akce navštěvujete?

Akce	Navštěvuji	Název akce	Navštěvuji
Dětský den		Turnaj v Káče	
Festival folklórních souborů v Jindřichově Hradci		Poslední leč	x
Adventní vystoupení krojové družiny		Jarní úklid na hřišti	
Posezení s krojovou družinou		Odpoledne s pétanque a večerním promítáním	
Kácení máje		Vítání podzimu	
Noc rockových nadějí		Zvonečkový průvod	
Koncert Babouků		Hasičský ples	x
Jarošovská šlapka		Fotbalové zápasy	
Pouťová vycházka		Maškarní ples	x

4. Kterou akci pořádanou spolky považujete za nejvýznamnější?

Plesy

5. Chybí podle Vás v obci akce nějakého zaměření?

Ne

10.2 Příloha č. 2: Záznamový arch Y2

Datum: 21. 2. 2013 **Pohlaví:** žena **Věk:** 25 let

Doba pobytu v Jarošově: 22 let **Člen spolku:** ANO – Jarošovská Sopka

Otázky:

1. Který spolek považujete za nejdůležitější?

Já jsem jen v Sopce, a ta mi připadá dost aktivní.

2. Který spolek podle Vás nejvíce ovlivňuje život v obci?

Asi ta Sopka.

3. Které akce navštěvujete?

Akce	Navštěvuji	Název akce	Navštěvuji
Dětský den		Turnaj v Káče	
Festival folklórních souborů v Jindřichově Hradci		Poslední leč	
Adventní vystoupení krojové družiny		Jarní úklid na hřišti	
Posezení s krojovou družinou		Odpoledne s pétanque a večerním promítáním	
Kácení máje	x	Vítání podzimu	
Noc rockových nadějí	x	Zvonečkový průvod	
Koncert Babouků		Hasičský ples	x
Jarošovská šlapka	x	Fotbalové zápasy	
Pout'ová vycházka		Maškarní ples	x

4. Kterou akci pořádanou spolky považujete za nejvýznamnější?

Kácení máje, sejde se hodně lidí.

5. Chybí podle Vás v obci akce nějakého zaměření?

Chybělo mi tu promítání filmů, ale to už tu je, takže mi tu nic nechybí.

10.3 Příloha č. 3: Záznamový arch Y3

Datum: 25. 2. 2013 **Pohlaví:** žena **Věk:** 22 let

Doba pobytu v Jarošově: celý život **Člen spolku:** NE

Otázky:

1. Který spolek považujete za nejdůležitější?

Hasiče

2. Který spolek podle Vás nejvíce ovlivňuje život v obci?

Fotbalisté a Jarošovská krojová družina.

3. Které akce navštěvujete?

Akce	Navštěvuji	Název akce	Navštěvuji
Dětský den		Turnaj v Káče	
Festival folklórních souborů v Jindřichově Hradci	x	Poslední leč	x
Adventní vystoupení krojové družiny		Jarní úklid na hřišti	
Posezení s krojovou družinou		Odpoledne s pétanque a večerním promítáním	x
Kácení máje	x	Vítání podzimu	
Noc rockových nadějí		Zvonečkový průvod	
Koncert Babouků		Hasičský ples	x
Jarošovská šlapka	x	Fotbalové zápasy	x
Poutňová vycházka		Maškarní ples	x

4. Kterou akci pořádanou spolky považujete za nejvýznamnější?

Plesy

5. Chybí podle Vás v obci akce nějakého zaměření?

Sportovní akce

10.4 Příloha č. 4: Záznamový arch M1

Datum: 20. 2. 2014 **Pohlaví:** muž **Věk:** 41 let

Doba pobytu v Jarošově: celý život

Člen spolku: SDH Jarošov nad Nežárkou, Klub přátel jarošovské Káči

Otázky:

1. Který spolek považujete za nejdůležitější?

Hasiči

2. Který spolek podle Vás nejvíce ovlivňuje život v obci?

Asi ti fotbalisti.

3. Které akce navštěvujete?

Akce	Navštěvuji	Název akce	Navštěvuji
Dětský den	x	Turnaj v Káče	x
Festival folklórních souborů v Jindřichově Hradci		Poslední leč	
Adventní vystoupení krojové družiny	x	Jarní úklid na hřišti	
Posezení s krojovou družinou	x	Odpoledne s pétanque a večerním promítáním	x
Kácení máje	x	Vítání podzimu	
Noc rockových nadějí		Zvonečkový průvod	x
Koncert Babouků		Hasičský ples	x
Jarošovská šlapka	x	Fotbalové zápasy	x
Pout'ová vycházka	x	Maškarní ples	x

4. Kterou akci pořádanou spolky považujete za nejvýznamnější?

Festival krojové družiny, ten je takový pěkný.

5. Chybí podle Vás v obci akce nějakého zaměření?

Ne, někdy je jich tady až moc.

10.5 Příloha č. 5: Záznamový arch M2

Datum: 20. 2. 2014 **Pohlaví:** žena **Věk:** 48 let

Doba pobytu v Jarošově: 25 let

Člen spolku: ANO – Jarošovská krojová družina

Otázky:

- 1. Který spolek považujete za nejdůležitější?**
Všechny jsou důležité.
- 2. Který spolek podle Vás nejvíce ovlivňuje život v obci?**
Hasiči
- 3. Které akce navštěvujete?**

Akce	Navštěvuji	Název akce	Navštěvuji
Dětský den	x	Turnaj v Káče	
Festival folklórních souborů v Jindřichově Hradci	x	Poslední leč	x
Adventní vystoupení krojové družiny	x	Jarní úklid na hřišti	
Posezení s krojovou družinou	x	Odpoledne s pétanque a večerním promítáním	x
Kácení máje	x	Vítání podzimu	
Noc rockových nadějí		Zvonečkový průvod	
Koncert Babouků		Hasičský ples	x
Jarošovská šlapka	x	Fotbalové zápasy	
Pouťová vycházka	x	Maškarní ples	

- 4. Kterou akci pořádanou spolky považujete za nejvýznamnější?**
Folklórní festival, protože překračuje hranice Jarošova.
- 5. Chybí podle Vás v obci akce nějakého zaměření?**
Ne

10.6 Příloha č. 6: Záznamový arch M3

Datum: 20. 2. 2014 **Pohlaví:** žena **Věk:** 35 let

Doba pobytu v Jarošově: 16 let **Člen spolku:** ANO – Srdce Jarošova

1. Který spolek považujete za nejdůležitější?

Hasiči

2. Který spolek podle Vás nejvíce ovlivňuje život v obci?

Nejde říct jen jeden. Nejvíce asi Sopka, krojová družina a čilí senioři.

3. Které akce navštěvujete?

Akce	Navštěvuji	Název akce	Navštěvuji
Dětský den	x	Turnaj v Káče	
Festival folklórních souborů v Jindřichově Hradci		Poslední leč	
Adventní vystoupení krojové družiny	x	Jarní úklid na hřišti	x
Posezení s krojovou družinou		Odpoledne s pétanque a večerním promítáním	x
Kácení máje	x	Vítání podzimu	
Noc rockových nadějí		Zvonečkový průvod	x
Koncert Babouků		Hasičský ples	
Jarošovská šlapka	x	Fotbalové zápasy	x
Pouťová vycházka	x	Maškarní ples	x

4. Kterou akci pořádanou spolky považujete za nejvýznamnější?

Letos to byly oslavy Jarošova spojené se setkáním rodáků a jinak Jarošovská šlapka.

5. Chybí podle Vás v obci akce nějakého zaměření?

Chybí mi tu florbal.

10.7 Příloha č. 7: Záznamový arch O1

Datum: 20. 2. 2014 **Pohlaví:** žena

Věk: 65 let

Doba pobytu v Jarošově: 60 let

Člen spolku: ANO – Klub čilých seniorů

Otázky:

1. Který spolek považujete za nejdůležitější?

Všechny. Je důležité, že vůbec nějaké spolky vznikají.

2. Který spolek podle Vás nejvíce ovlivňuje život v obci?

Každý má svůj význam.

3. Které akce navštěvujete?

Akce	Navštěvuji	Název akce	Navštěvuji
Dětský den	x	Turnaj v Káče	
Festival folklórních souborů v Jindřichově Hradci	x	Poslední leč	
Adventní vystoupení krojové družiny	x	Jarní úklid na hřišti	x
Posezení s krojovou družinou	x	Odpoledne s pétanque a večerním promítáním	x
Kácení máje	x	Vítání podzimu	
Noc rockových nadějí		Zvonečkový průvod	x
Koncert Babouků		Hasičský ples	
Jarošovská šlapka		Fotbalové zápasy	x
Pouťová vycházka	x	Maškarní ples	

4. Kterou akci pořádanou spolky považujete za nejvýznamnější?

Pouťovou vycházku.

5. Chybí podle Vás v obci akce nějakého zaměření?

Ne

10.8 Příloha č. 8: Záznamový arch O2

Datum: 20. 2. 2014 **Pohlaví:** žena **Věk:** 63 let

Doba pobytu v Jarošově: 19 let **Člen spolku:** NE

Otázky:

1. Který spolek považujete za nejdůležitější?

Hasiči, hasiči jsou vždycky nejdůležitější.

2. Který spolek podle Vás nejvíce ovlivňuje život v obci?

Hasiči

3. Které akce navštěvujete?

Akce	Navštěvuji	Název akce	Navštěvuji
Dětský den	x	Turnaj v Káče	x
Festival folklórních souborů v Jindřichově Hradci		Poslední leč	
Adventní vystoupení krojové družiny	x	Jarní úklid na hřišti	
Posezení s krojovou družinou	x	Odpoledne s pétanque a večerním promítáním	
Kácení máje		Vítání podzimu	
Noc rockových nadějí		Zvonečkový průvod	
Koncert Babouků		Hasičský ples	
Jarošovská šlapka		Fotbalové zápasy	
Pouťová vycházka	x	Maškarní ples	

4. Kterou akci pořádanou spolky považujete za nejvýznamnější?

Pro mě turnaj v Káče, protože se ho účastním, a pro děti dětský den.

5. Chybí podle Vás v obci akce nějakého zaměření?

Ne, nechybí.

10.9 Příloha č. 9: Záznamový arch O3

Datum: 21. 2. 2014 **Pohlaví:** muž **Věk:** 67 let

Doba pobytu v Jarošově: 41 let **Člen spolku:** NE

1. Který spolek považujete za nejdůležitější?

Tady je ta krojová družina, jezdí po festivalech. Je to nejznámější spolek.

2. Který spolek podle Vás nejvíce ovlivňuje život v obci?

Jarošovská Sopka, pořádají takové akce pro mladší.

3. Které akce navštěvujete?

Akce	Navštěvuji	Název akce	Navštěvuji
Dětský den		Turnaj v Káče	
Festival folklórních souborů v Jindřichově Hradci		Poslední leč	
Adventní vystoupení krojové družiny	x	Jarní úklid na hřišti	
Posezení s krojovou družinou		Odpoledne s pétanque a večerním promítáním	
Kácení máje	x	Vítání podzimu	
Noc rockových nadějí		Zvonečkový průvod	
Koncert Babouků	x	Hasičský ples	
Jarošovská šlapka	x	Fotbalové zápasy	x
Pouťová vycházka		Maškarní ples	

4. Kterou akci pořádanou spolky považujete za nejvýznamnější?

Kácení máje je docela dobré, koná se zábava, všechno je docela dobře připravené.

5. Chybí podle Vás v obci akce nějakého zaměření?

Myslím, že jsem spokojený.

Obr. 1 Jarošov nad Nežárkou
Zdroj: Fotoarchiv autorky práce

Obr. 2 Praporek SDH Jarošov nad Nežárkou
Zdroj: Fotoarchiv autorky práce

Obr. 3 Dětský den – pohádkový les v lomu, 2013

Zdroj: <https://www.facebook.com/SrdceJarosova>

Obr. 4 Poutňová vycházka, 2013

Zdroj: <http://www.pravdovaknihovna.estranky.cz/>

Obr. 5 Dětské hřiště

Zdroj: Fotoarchiv autorky práce

Obr. 6 Pořádná nakládačka, 2013

Zdroj: <https://www.facebook.com/SrdceJarosova>

Obr. 7 Festival folklorních souborů v Jindřichově Hradci
Zdroj: Fotoarchiv autorky práce

Obr. 8 Blatský kroj
Zdroj: Fotoarchiv autorky práce

Obr. 9 Fotbalový zápas, 2011

Zdroj: <http://www.sokoljarosov.cz/>

Obr. 10 Maškarní ples, 2014

Zdroj: Autor fotky Martin Kozák, <http://hradeczije.cz/objektivem-martina-kozaka-maskarni-ples-jarosove-nezarkou-2014/>

Obr. 11 Jarošovská Káča
Zdroj: Fotoarchiv autorky práce

Obr. 12 Jarošovská šlapka, 2012
Zdroj: http://berusd.rajce.idnes.cz/Jarosovska_slapka_2012/?insert=1&bgcolor=CCFFCC

Obr. 13 Stavění májky, 2011

Zdroj: http://zizalka23.rajce.idnes.cz/staveni_majky

Obr. 14 Noc Rockových nadějí, 2011

Zdroj: http://stepanfoto.rajce.idnes.cz/Noc_Rockovych_nadeji